

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENE C

Cene inseratov:

Enostolpna petlitna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglasil v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.
Poština plačana v polovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravnštva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Močna roka.

Od ljudstva izvoljenim zastopnikom, poslancem, so vrata v parlament zatvorena, kakor se zdi, do 20. oktobra. Skoro pol leta torej bo v naši parlamentarni monarhiji ljudskemu zastopstvu, parlamentarni večini, onemogočeno poslužiti se v borbi za ljudske pravice parlamentarne tribine; poslancem je odvzeta možnost kritizirati vlado, dasiravno je v vsaki parlamentarno urejeni državi parlament nad vlado, njen kontrolni organ. Ni parlament za to, da mu daje vlada navodila, marveč da daje on vladi navodila ter ji izreka zaupnico ali nezaupnico, kakor pač zasluži. Zdi pa se, da ljudski zastopniki kmalu ne bodo mogli več svobodno govoriti tudi izven parlamenta. Ne samo dejstvo, da je na shodih v Sloveniji prepovedano govoriti o trboveljskih dogodkih, tudi poslancem, dokazuje to našo utemeljeno trditev; tudi poročila iz Srbije povedo, da tudi tam plačane tolepe onemogočajo poslancem svobodno kretanje in govora. Da bo ta svoboda, izražati dejstva, in jih prikazati v pravi luči njihovih vzrokov tem popolneje okrnjena, zato naj se poleg svobode govora omeji tudi svoboda časopisja. Mi smo poročali o položaju, o vladnih namerah, o trboveljskih dogodkih, o moralnih krivcih trboveljskih dogodkov resnično. Niti ene naših ugotovitev nasprotno časopisje ni moglo ovreči. V svojih poročilih je lagalo, potvarjalo, se zvijalo na vse mogoče načine, pa brez dokazov ali pa z navajanjem izmišljenih dokazilnih faktov skušalo prikriti dejstva. Da bi javnost njihovim trditvam verjela, je vztrajno in proti svoji uvidevnosti trdilo, da mi ne poročamo dejstev. Tudi demokrati in orjunaški agitatorji so po teh navodilih skušali ustvariti javno mnenje, kar pa se jim je naravnost sijajno ponesrečilo. Naš svet ni zabit s plankami, da bi se ne mogel orientirati, kdo piše in poroča pravilno. To je kajpada demokrasko gospodo silno zabolelo in vsa besna je izrabila vladno pomoč, ki ji je trenutno na razpolago, da bi vdušila javno mnenje.

Prišli smo že tako daleč, da so voditelji opozicionalnega bloka na svoji zagrebški konferenci mogli ugotoviti pred vso javnostjo, ne da bi jih mogel ali da bi si bil drznil kdo desavuirati, sledeče: »Pod vlado, ki si je v imenu parlamentarne manjšine prisvojila vso državno oblast, raste nasilje, se širi osebnost in lastninska nesigurnost, nadaljuje korupcija ter se s tem rušijo temelji državnega reda.«

Vse pa kaže, da so se eksponenti Pribečevičeve »močne roke« vrgli najprej na Slovenijo, kjer pod laži-firmo »državnih nacionalnih borcev« uganjajo nasilne orgije. Nismo mi, ki izpodkopuje avtoriteto oblasti, marveč oblast sama je, ki si izpodkopuje s svojim zadržanjem in drakonsko uporabo zakona proti nam in našim ljudem mesto proti tistim, ki uganjajo nasilstva. Nam je g. Baltić namenil nagobnik. Morda ni res? Če ni res, potem naj g. veliki župan jasno in nedvomno demantira, kar je postala že javna tajnost v Ljubljani. Naj demantira te vesti, ki se z vso trdovratnostjo širijo in vzdržujejo že dva dni po Ljubljani, da se je vršila v soboto, 14. junija, od njega sklicana konferenca, na kateri se je po dolgem razpravljanju sklenilo, da se bo »Slovenec« konfisciral tolikokrat, da ga bo oblast končno zatrla, da bodo na vse shode SLS oziroma vladne opozicije v Sloveniji poslani vladni komisarji s posebnimi navodili, kjer pa bo to tehnično nemogoče, bodo shodi prepovedani in da bodo po vseh cerkvah opravljali službo špiceljnov gotovi ljudje, ki bodo nadzirali oznanjevalce božje besede.

Varstvena oblast še do danes ni javnosti pojasnila, če je resnična vest, ki se sliši in vseh voglih in koncih Ljubljane, da ima policija nalog, da ne aretira nobenega pretepaškega Orjunaša. Mi tej vesti skoro ne moremo verjeti, toda vprašamo: Če ta govorica ne odgovarja resnici, zakaj policija ni aretirala krivcev v slučajih, ki smo jih mi navedli in za katere imamo priče na razpolago, da bi bila policija to lahko storila, pa ni hotela.

Paragrafi kazenskega zakonika so raztegljivi. To vemo prav dobro tudi mi.

Vemo tudi, da so se svoj čas od avstrijskih vlad proti Slovanom marljivo uporabljali takozvani »Prügelpatenti«, ki pa so se jih moderni juristi sramovali in jih niso uporabljali, čeravno so imeli ti Prügelpatenti zakonsko moč kakor drugi zakoni. Morda vemo še kaj več; — vemo, da smo se otrsli avstrijskih trinogov, da so sramotno končali dnevi avstrijske strahovlade nad Slovani za časa svetovne vojne, ko so smele slišati besede pravice in resnice samo štiri gluhe stene in mrka noč. Toda Slovenci živimo še danes in slovenski narod bo živel še naprej, ko ne bo več niti enega izmed tistih sedanjih vlastodržcev in oblastnikov, ki so prej služili

avstrijskemu režimu strahovlade, sedaj pa pod našimljanim jugoslovanstvom služijo JDSarski, državne temelje z nasilstvi rušeci kliki in pravijo, da ščitijo državo pred tistimi nacionalnimi borci, ki so neustrašeno stali v vrstah slovenskega naroda za njegove najelementarnejše pravice v najtežjih dneh, ki jih je preživel naš narod, in ravno tako neustrašeno vztrajajo danes v borbi za ljudske pravice in branijo državo in državljane pred tistimi, ki imajo oblast v rokah, pa jo izrabljajo in zlorabljajo. Kdaj bo tej nacionalni sramoti konec, da se postavljajo nekdanji avstrijakantski prügelpatentlerji za varuhe jugoslovanstva?

Odmev občinskih volitev v Belgradu.

DISPOZICIJSKI FONDI ZA OBČINSKE VOLITVE.

Belgrad, 17. junija. (Izv.) Današnji listi prinašajo poročila o občinskih volitvah v ljubljanskem okrožju. »Pravda« poroča, da je v vseh občinah z ogromno večino zmaga SLS. Istotako »Politika« in »Vreme«, ki prinašata tudi podrobna poročila o izidu volitev v nekaterih večjih občinah. Pribečevičeva »Reč« molči in čaka, da se njena ljubljanska dopisnica »P« in »R« domenita, kako bosta iz poraza napravila zmago. Te vesti so bile predmet razgovorov v Pribečevičevih krogih. Splošno se je naglašalo dejstvo, da so te volitve pomembne zato, ker so se vršile v času, ko režim najbolj besni in je Slovenija izpostavljena največjemu upravnemu terorju Pribečevičevih eksponentov. Te volitve so

ravno zato važne, ker so imele značaj manifestacije slovenskega ljudstva proti nasilju in tudi proti korupciji. V opozicijskih krogih tudi v vladnih krogih je dobro znano, da so bile poslance režimskim agitatorjem in listom s strani vlade precejšnje vsote iz dispozicijskega fonda za agitacijo pri teh volitvah. V razgovoru so mnogi srbski poslanci izrazili zadovoljstvo, da se slovensko ljudstvo ne da strahovati od režimskih hlapcev. Prepričani so, da bodo v bodoče manifestacije v Sloveniji še veličastnejše in da bo v bodoče odklenalo srednjeveškim metodam Pašić—Pribečevičevega režima.

Nasilje režimovcev v Srbiji.

POVSOD ISTE METODE IN NASILJA. — DVA SRBSKA POSLANCA OD OBO-ROŽENE TOLPE NAPADENA. — TEROR NIČ NE POMAGA.

Belgrad, 17. junija. (Izv.) Ravnokar minule binkošne praznike, ki so trajali v Belgradu štiri dni, so tudi srbski poslanci izrabili za agitacijo med ljudstvom. Opozicija je pridno delovala in je priredila mnogo shodov in sestankov, ki so bili povsod zelo dobro obiskani. Teror, ki ga izvajajo režimovci, postaja tudi v Srbiji očitnejši, kar je z ozirom na bolj primitivne razmere razumljivo. Vendar so tudi ti uspehi nasprotni onim, kakor jih želita Pašić in Pribečevič. Zato postajajo opozicionalne vrste čvrstje in se tudi večajo, kajti številni ljudje, ki so dosedaj stali na strani, se pričenjajo živahno udeleževati borbe proti režimu. To je vsekakor razveseljiv pojav napram nerazpoloženju in vrstah režimskih pristašev. Vladni poslanci pa se zato niso hoteli izpostaviti blamaži in so se omejili na organiziranje pretepaških tolpe, ki so bile plačane zato, da preprečijo zborovanja opozicije.

O enem takem drastičnem slučaju je obvestil časnikarje zemljoradniški poslanec Moskovljevič, ki je danes, ranjen na več mestih, prispel v Belgrad. Hotel je imeti s svojim tovarišem poslancem Vujićem shod svoje stranke v Rajli. Ko sta se pripeljala na postajo v Rajlo, ju je na postaji pričakala tolpa najetih izživčev pod vodstvom radikalnega poslanca Alekse Žujevića. Ta tolpa ju je na kolo-

dvoru dejansko napadla. Le s težavo se jima je posrečilo ubežati v bližnjo hišo. Od Žujevića nahujskana množica pa jima je sledila in je udrla v poslopje. Tolpa je bila oborožena s koli, noži in revolverji. Oba poslanci bi bila najbrž doletela usoda italijanskega poslanca Matteottija in bolgarskega poslanca Petkova, če bi jima v kritičnem trenutku ne bil prišel na pomoč sreznki poglavar.

Tudi iz drugih krajev javljajo o poskusih takih napadov na opozicijo. O teh metodah piše »Politika«: V opoziciji vlada prepričanje, da vlada želi, da se z vsemi silami delovanje opozicijskih poslancev predstavi kot delovanje, ki je naperjeno proti interesom države, da bi jih na ta način kompromitirala pri ljudstvu in pri kroni. Posebno pri kroni, kar bi Pašiću dobro služilo, da ob priliki svojega prihoda na Bled zahteva in dobi volivni mandat kot predstavnik one skupine, ki je edina, da čuva interese države in kraja. Ta akcija proti opozicijskim poslancem seveda ne bo oplašila njihovih volivcev, da bi Pašić—Pribečevičeva vlada pri eventualnih volitvah mogla imeti vobče kak uspeh.

SEJA MINISTRskega SVETA.

Belgrad, 17. junija. (Izv.) Za jutri dopoldne pod Pašić sklical sejo ministrskega sveta.

Razvoj dogodkov v Italiji.

OBSIRNE ARETACIJE RADI MATTEOTTIJEVEGA UMORA.

Rim, 17. junija. Položaj se razvija v smeri, ki jo zahteva javno mnenje. Imenovan je zopet minister za notranje stvari, katere posle je ves čas — poleg ministrskega predsednika in ministrstva za zunanje stvari — vodil Mussolini sam. Novoimenovani notranji minister je Federzoni, dosedanji minister za kolonije. Kolonialne posle prevzame začasno Mussolini.

Tem povodom piše »Giornale d'Italia«, da je bil skrajni čas, da se notranje ministstvo zopet resno organizira. V notranji politiki je treba končno kreniti na novo pot, ki mora biti taka, da bo zadovoljila pričakovanje prebivalstva, ki hoče, da bo di uprava krepka, pravična in urejena. Notranja politika se mora uravnovežiti, legalizirati in normalizirati. To je nova faza, v

Rim, 17. junija. Na sinočnjem sestanku parlamentarne opozicije so sprejeli sklep, v katerem svare pred vsakim dejanjem, ki bi mogel značiti kot nasilje proti svobodnemu razvoju političnih in sodnih dogodkov. Opozicija je trdno odločena, da stori svojo polno dolžnost na parlamentarnih tleh ter bo sklicala na posvetovanje vse opozicionalne poslance, da določijo potrebne ukrepe, ki bi jih morda zahteval razvoj političnih dogodkov.

Popoldne se je sešel tudi večinski parlamentarni vodilni odbor in med drugim določil iz svoje srede dva člana, da obiščeta Matteottijevo vdovo in ji v imenu večine izrazita sožalje. Matteottijeva vdova fašistovskih poslancev ni mogla sprejeti, zato sta sožalje izrazila navzoči svakinji.

Rim, 17. junija. Med delavstvom se je te dni živahno propagirala misel, da se v znak žalosti za Matteottijem izvede 24urni generalni štrajk. O vprašanju je končno veljavno sklepala izvršilna komisija zbornice dela v Milanu in odločila, da delavstvo v znak protesta in žalosti za kratko dobo opusti delo o priliki Matteottijevega

Dalje na drugi strani.

Borzna poročila.

Dne 17. junija 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

Ob pričetku borze je bila tendenca na valutnem in deviznem trgu sicer čvrsta, vendar je bilo precej blaga na razpolago. Ob koncu je ponudba ponehala, tendenca je ostala čvrsta, in to tudi po borzi. V splošnem pa ni bilo veliko prometa. Na curiški borzi je Belgrad oslabil od 6.70 na 6.65, deviza Paris pa se je dvignila od 30.30 na 30.75. Na efekt-nem trgu je bila danes tendenca nekoliko prijaznejša.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaji z dne 16. junija.)

Dunaj 0.11825—0.12025 (0.1171—0.1191), Italija 3.6425—3.6725 (3.614—3.644), London 363.50—365.50 (361.25—364.25), New York (83.75—84.75) (83.20—84.20), Pariz 4.635—4.685 (4.618—4.668), Praga 2.741—2.501 (2.45—4.685) (4.618—4.668), Zruga 2.471—2.501 (2.45—2.48), Cürich 14.8225—14.9225 (14.78—14.88), efektivni dolarji 82.8225—83.6225 (82.20—83.20).

Vrednostni papirji.

Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb 128—129, Hrvatska sveopća kreditna banka, Zagreb 126, Hrvatska slavonska zemaljska hipotekarna banka, Zagreb 66, Jugoslovenska banka, Zagreb 115—117, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 122.50—125, Hrvatsko slav. d. d. za ind. šečera, Zagreb 1120, Narodna šumska industrija, Zagreb 92.50, Našica 100, Guttman 880—890, Slavonija 102—103, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 600, Združene papirnice, Vevče 161 (blago), 7% drž. invest. posojilo 65.50—66.50, Vojna odškodnina 133—134.

CURISKA BORZA.

(V oklepaju tečaji z dne 16. junija 1924.)

Belgrad 6.65 (6.70), Berlin 1.35 (1.355), Budimpešta 0.0068 (0.0068), Italija 24.60 (24.40), London 24.45 (24.45), New York 565.75 (565.50), Pariz 30.75 (30.30), Praga 16.65 (16.60), Dunaj 0.007970 (0.007960).

DUNAJSKA BORZA.

Dunaj, 17. junija. (Izv.) Efekti: Živnostenska banka 806.000, Alpine 448.000, Grefnitz 135.000, Kranjska industrijska družba 950.000, Trboveljska družba 506.000, Hrvatska eskomptna banka 210.000, Leykam 101.000, Jugoslovenska banka —, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 53.000, Avstrijske tvornice za dušik 280.000, Guttman 800.000, Mundus 1.000.000, Slavex 260.000, Slavonija 80.000.

Devize: Belgrad 836—840, Budimpešta 0.78—0.84, Kodanji 11.880—11.920, London 307.000—308.000, Milan 3084—3096, New York 70.935—71.985, Pariz 3857—3873, Varšava —.

Valute: dolarji 70.460, angleški funt 305.200—306.800, francoski frank 3825—3855, lira 3090—3110, dinar 833—899, češkoslovaška krona 2077—2093.

PRAŠKA BORZA.

Praga, 17. junija. (Izv.) Devize: Lira 148½, Zagreb 40.50, Pariz 187.—, London 146.60, New York 34.—.

pogreba ali žalne slovesnosti, ki se bo vršila v Rimu.

Za manifestacijo v teh mejah so se izrekli tudi popolari, republikanci in skupine »Svobodne Italije«.

Kljub gornjemu sklepu zbornice dela so se dne 16. t. m. vršili delni štrajki zidarjev, kovinarjev, lesnih in tiskarskih delavcev. V Genovji štrajkajo pristaniški delavci.

Rim, 17. junija. Trdovratno se vzdržuje vest, da je bila policija našla Matteottijevo truplo in ga na skrivnem pokopala, da ne bi strašno stanje, v katerem se je truplo nahajalo, prebivalstva do skrajnosti razburilo. Oblasti pa istotako vztrajno izjavljajo, da se truplo še ni našlo.

Ko je Mussolini sprejel Matteottijevo vdovo in ji izrazil svoje sožalje, je gospa plakaje rekla: »Ekselencia, prišla sem vas prosit za truplo svojega moža, da ga oblečem in pokopljem.« Mussolini je odgovoril: »Gospa, hotel bi vam vrniti soprog živega. Poizvedbe so v teku; vlada bo storila svojo dolžnost.« Gospa: »Povejte mi vsaj, če je moj mož mrtev.« Mussolini: »Ne vemo nič. Ne morem vam ničesar obljubiti. Toda poizvedbe se bodo nadaljevale.«

Genova, 17. junija. Včeraj popoldne so na visokem morju aretirali ravnatelja glavnega fašistovskega glasila Filippellija. Filippelli je bil z avtomobilom pribežal v Genovo, kjer so ga znanci spoznali in takoj ovadili policiji. Le-ta ga je zasledovala, a ji je pred nosom ušel na motorni čoln, ki ga je čakal v bližini Capolunga. Čoln je nato z največjo brzino odplul proti jugozapadu. Kvestura je sedaj zahtevala od laškega poveljstva najhitrejšo motorne čolne, v katere je posedlo orožništvo z oboroženimi mornarji. Začel se je divji lov za Filippellijem. Na visokem morju so čolni došli bežečo ladjo in orožniki so z napetimi puškami pozvali voditelja motorja, da čoln ustavi. To se je tudi zgodilo, nakar so orožniki Filippellija in njegovega tovariša — nekega Galassija — aretirali in odvedli v sodne zapore v Genovo. Pri zaslišanju je bil Filippelli silno potrtn in je izpovedal, da je Dumini takoj po izvršenem zločinu prišel v uredništvo »Corriere Italiano« in povedal, kaj se je zgodilo. Filippelli pravi, da je poročilo nanj tako delovalo, da se je onesvestil. Filippellija so na zahtevo ministrstva takoj odpeljali v Rim.

Milan, 17. junija. Včeraj popoldne so v neki gostilni v Balladiju pri Leccu aretirali arditu Volpija, ki je sodeloval pri ropu in umoru poslanca Matteottija. Volpija so na višji ukaz takoj odvedli v Rim.

Genova, 17. junija. Snoči so fašisti na trgu Carlo Felice napadli več oseb in jih težko pretepli. Med temi so poročevalec milanskega »Sera« Federico Striglia in socialistična občinska svetovalca Romeo in Pozzi. Policija »poizveduje« za storilci.

Rim, 17. junija. Snoči so v njegovi vili aretirali odvetnika Naldija, ki je tudi zapleten v Matteottijev umor. Istotako so aretirali Filippellijevega šoferja, ki je z Duminijem prišel v Trevijevo garažo po avtomobil, v katerem so potem odpeljali poslanca Matteottija.

MATTEOTTI V LONDONU.

Rim, 17. junija. (Izv.) »Daily News« poročajo, da je bil Matteotti nedavno v Londonu, kjer se je posvetoval z vodilnimi člani Delavske stranke. Pred svojim odhodom iz Londona je naprosil časnikarje, naj molče o njegovem bivanju v Londonu, ker bi sicer utegnili imeti neprijetne po svojem povratku v domovino. Sedaj domnevajo, da se je razgovarjal z an-

gleškimi socialisti o načinu, kako bi se dal vreti v Italiji fašistovski režim.

DOUMERGUEOVA POSLANICA.

Pariz, 17. junija. (Izv.) Novi predsednik Doumergue je poslal parlamentu in senatu poslanico, v kateri slavi zmago francoske demokracije, ki je Franciji vrnila izgubljene dežele in ki bo Francijo tudi socialno in gospodarsko dvignila.

NACRTI NOVE FRANCOSEKE VLADE.

Pariz, 17. junija. (Izv.) V svoji izjavi napoveduje nova francoska vlada, da bo izdala v kratkem splošno amnestijo. Spremenila bo tudi volivni zakon in uvedla glasovanje po okrajih.

HERRIOT PRI NEMŠKEM POSLANIKU.

Pariz, 17. junija. (Izv.) Herriot je včeraj obiskal nemškega poslanika von Hoetzsch. Obisk je trajal skoro 1 uro.

AMERIŠKI ODGOVOR JAPONSKL

Pariz, 17. junija. (Izv.) Po poročilih iz Washingtona je ameriška vlada danes odgovorila na japonsko protestno noto glede določb proti Japoncem naperjenega izselejniškega zakona.

UMAZANA AFERA PRED SODIŠČEM.

Praga, 17. junija. (Izv.) Danes se je pričela pred divizijskim sodiščem obravnavati zaradi takozvane cinkove afe.

MEHIKA PROTI ANGLIJI

London, 17. junija. (Izv.) Mac Donald je izjavil, da je mehiška vlada 23. maja zapretila Angliji, da bo dala angleškega zastopnika izgnati, če ga sama ne odpokliče. Mac Donald je proti takim grožnjam odločno protestiral.

Ozadje Matteottijevega umora.

Umor poslanca Matteottija je posvetil v globino italijanskega fašizma, ki si ga je vzel za vzor tudi fašizem v Jugoslaviji. Dejstva, ki so povzročila ta divjaški zločin, nam odkrivajo pravo lice fašizma, ki si prisvaja ime »nacionalnega« pokreta.

Poslanec Matteotti je hotel v parlamentu razkriti velikansko korupcijo, ki se skriva pod imenom fašizma. Njegova razkritja so se nanašala na vrhove državne uprave, ki so obenem voditelji fašizma. Imel je namen dokazati, kako »nacionalistični« režim stoji popolnoma v službi izvestnega bančnega koncerna. Središče te korupcije je najbolj »nacionalni« organ Italije, »Corriere Italiano«. Iz te fašistovske kloake se je razlival smrad po celi deželi. Ako je kakšna oseba ali naprava ali stranka stala tem »nacionalističnim« špekulantom na poti, so jo razkričali v tem organu kot »protidržavno« in »separatistično« in jo na ta ali oni način uničili. Na ta način so se iznebili fašistovski dobičkolovci neljubih konkurentov. »Nacionalna« vlada Mussolinija pa je svojim kreatoram preskrbovala bogate dobave, za kar so Mussolinijevi pajdaši v ministstvu vtikali v svoj žep lepe provizije. Zdi se, da tudi Mussolini, ta malik vseh »nacionalistov« v Evropi, ni brez madeža v tem oziru. Na vsak način so vsi vodilni krogi fašizma umazani od nog do glave.

Da Matteottijeva razkritja preprečijo, so ga odpeljali, ga zverinsko ubili, akte pa uničili. Mussolini si pere roke, toda jasna dejstva govorijo proti njemu. Oblast je stvar prikrivala, dasi je zanjo

vedela, dokler je le mogla. Trupla oblast še sedaj ni mogla najti... Aretacije nekaterih fašistov so se izvršile pod grozečim pritiskom javnega mnenja v Italiji in po celem svetu. Fašistovska milica je mobilizirana, ker se boji revolucije ogorčenega ljudstva. Čemu to, ako fašistovski režim ni kriv? Ali se je mogel zgoditi umor poslanca sredi zakonodajnega zasedanja brez vednosti in odobrenja merodajnega vodstva fašistovske stranke?

Fašizem je opravičeval svoje zločinske metode s tem, da hoče rešiti »nacijo« pred »razdiralnimi« elementi, med katere je prištevati tudi popolare. Izsilil je demisijsko don Sturza, kojega narodno mišljenje je nad vsak dvom vzhviseno. Požigal je popolarske domove in pretepal italijanske duhovnike, o katerih ves svet ve, da so nacionalni patrioti. Vse to zaradi »vzhvišene nacionalne ideje«.

V resnici pa je fašizem, kakor se to zdaj jasno vidi, nacionalno idejo izrabljaj zgolj v sebične svrhe italijanskih latifundistov, veleindustrijalcev in velebank. Tem je ponudil oboroženo pomoč, da so mogli odpovedati delovne pogodbe, uničiti kmetijske in delavske zadrage, zapleniti njihovo premoženje in zadušiti vsako opozicijo proti sebi. Delo za »nacijo« je obstajalo v tem, da se je podaljšal delovni čas, znižale plače, naložili širokim slojem visoki davki, kapital pa opustil, tako da so se povečali profiti velikih podjetnikov. Ti pa so se »nacionalističnim« voditeljem izkazali hvaležne s tem, da so jim nabasali žepe s provizijami in jih preskrbeli z upravnosvetniškimi mesti. Vsa borba za »nacijo« je bila en sam nesramen lov za osebnim dobičkom vlastodržcev in njihovih prodancev. Tako so ti »nacionalisti« italijanski narod zdaj pred celim svetom osramotili in ugled Italije ponižali, kakor ga ni tako še nobena predfašistovska vlada.

Ni pa treba misliti, da je fašizem postal tako samo v Italiji. Fašizem je na celem svetu organizacija koruptnega povojnega velebogataštva. Povsod so ga ustanovili in financirali kapitalistični reakcionarji. V Nemčiji žive fašisti od subvencij Stinnesovega koncerna, v Angliji jih podpira skrajno desno krilo konservativcev, posestnikov petrolejskih akcij, na Čehoslovaškem Kramešev prijatelj, akcionari škoda in podobnih podjetij; podobno v drugih deželah. In povsod se fašizem širokousti, da je »nacionalna« organizacija, da hoče ščititi »integralnost« države, medtem ko je samo telesna garda par ljudskih pijavk, ki hočejo državo in njeno oblast izrabljati v svoje protisocialne namene.

V Jugoslaviji je fašizem točni posnetek italijanskega, prešinjena istega duha, soroden po ciljih in metodah. Italijanski fašizem je v našem »nacionalističnem« časopisju našel vseskozi goreče simpatije. Mussolini se je proslavljal kot genij. »Nacionalizem« fašistov se je stajal tudi nam za vzor, njihove metode so se proglašale za edino prave, sila in kri sta se označevali za najboljša sredstvo v dosegu »nacionalnih« ciljev. Kakšni pa so v resnici ti cilji, o tem si je danes tudi v Jugoslaviji vsakdo na jasnem.

Tega cilja pa fašizem ne bo dosegel ne v Italiji, še manj pa drugod. Stojimo pred novo dobo očiščenega in poglobljenega demokratizma. Ideja je že danes zmaga nad nasiljem, ki se je po zakonu lenosti vzdrževalo še po svetovni vojni in odelo v masko »idealizma«.

biti. Pobožnost v Nemčiji je bolj priprosta in pristrana. V Ljubljani se zdi otročje ali kmetiško delati ob procesiji oltarčke po oknih; kvečjemu dve sveči, toliko da markiramo, da smo še kristjani. Na Nemškem obejajo skozi okna lepe preproge in imajo ljudje veselje nad oltarčki po oknih, iz hiš pa visé zastave. Neki gospod, ki je bil v Ljubljani, se je čudil, kako da pri nas ob procesijah ne visejo zastave iz hiš. In gotovo, če so zastave kdaj na mestu, so ob slavnostnem sprejmu najvišjega Gospoda skozi mesta in vasi.

Glavni razlog je, da po Nemškem ljudje — ne samo uradno, ampak iz vere in pobožnosti — gredo v procesijo; gledalcev je malo, morda drugoverci; pri nas pa večina le zijala prodaja.

Ko govorim o zastavah, ne smem pozabiti tega: Na Nemškem imajo cerkveno zastavo, belorumenno, ne samo cerkve in župnišča, ampak tudi privatne katoliške hiše; kajti nemški katoličani so katoličani — s ponosom! Pri nas se pa belorumen menda — sramujemo. Mi smo vse prepodni in preboječi; smo samo v defenzivi, zato se pa tudi na celi črti — umikamo. Treba je, ne da se katoliška vera še milostno tolerira, marveč da dominira. Če se je ne sramujejo v večini protestantski Nemčiji, se nam je v čisto katoliški deželi še manj sramovati! Z zavestjo in ponosom moramo stopiti pred svet kot katoličani!

(Dalej.)

Politične vesti.

+ Shodi SLS. V nedeljo se je v Fari pri Kostelu vršil političen shod SLS, na katerem je poročal poslanec Škulj. Ob izredno dobri udeležbi je govornik v krepkem govoru podal sliko dela Jugosl. kluba v parlamentu in orisal sedanji politični položaj. Shod je pokazal kako neverjetno budno čuje ljudstvo nad vsemi sedajnimi dogodki, in že se jasno vidi, kako globoko orje delo sedajnega režima brazde v srce priprostega naroda. Vse kaže, da bi to seme rodilo krepke sad. Po govoru se je vršil shod zaupnikov, kjer se je še posebej pokazalo, da nasilje režima naše vrste vedno tesneje veže. Na sestanku se je zaključil posvet o kandidatni listi za obč. volitve, ki bo enotna in le SLS. Na shodu se je na predlog g. Češarka sklenila resolucija, ki izraža Jugosl. klubu polno zaupanje.

+ Vsi z volitvami zadovoljni. Konstatirali smo že, da je SLS od zadnjih občinskih volitev pri nedeljskih volitvah skoro v vseh občinah silno napredovala. Rezultat je v splošnem za SLS naravnost sijajen! To dejstvo bi nasprotno časopisje rado utajilo in javnost prevarilo z navajanjem števil glasov, ki jih je SLS dobila na posameznih voliščih pri zadnjih volitvah v — naravno skupščino. Ne glede na to, da je za občinske volitve povsem drugo merilo kakor za državnoborske, ker se pri občinskih volitvah mnogi grupirajo ne po strankarskih, ampak po krajevnointeresnih, krajevnogospodarskih ozirih, je takšna taktika demokratskega časopisja preračunljiva le za najbolj puhle glave. Številke z volišč za volitve v narodno skupščino ne predstavljajo namreč razmerja glasov v posameznih občinah, ker je volilo tedaj na enem volišču po več občin ali delov različnih občin! Vzemimo n. pr. Domžale, ki jih smatra »Slov. narod« za najugodnejši predmet za svoj namen. V Domžalah je dobila SLS pri sedanjih občinskih volitvah 112 glasov. Pri državnoborskih volitvah je dobila SLS v Domžalah 428. »Slov. narod« na podlagi tega trdi, da je SLS nazadovala za 316 glasov. Prikrije pa, da so v Domžalah pri drž. volitvah volile poleg domžalske občine še občine Iljan, Dragomelj in Depala vas, ki so popolnoma naše; v Depali vasi je n. pr. vložena samo lista SLS. Združeni nasprotniki pod firmo »gospodarski bloke«, so napredovali in dobili 214 glasov, ker so spravili vse na volišče, med tem ko je leta 1923. pri drž. volitvah ostalo 207 volivcev, po večini Domžalčanov, doma. Kaj naj rečemo potem o drugih občinah, ki za »Narodovo« in »Jutrovo« sleparstvo niso tako ugodne. Mi smo z dosedanjim izidom občinskih volitev popolnoma zadovoljni, če so tudi Žerjavci, jim privoščimo. Za nas so občinske volitve dokaz, da trdne volje slovenskega ljudstva ničesar ne bode moglo omajati, niti denar, ki ga demokratje sedaj v velikanskih vsotah razsiplejo. Uspehe so imeli z njim samo pri nekaterih komunistih in socialistih, kar pa je krščanskomisliščega ljudstva, pa se ni prodajalo, marveč se njegove vrste v protest proti nasilju demokratskih plačancev množe od dne do dne. Vrhnika, St. Vid, Ježica itd. so za to sijajen primer.

+ »Narodni dnevnik« — prenehal izhajati. Včeraj je politična Ljubljana doživela svojo malo senzacijo. Prenehal je namreč izhajati »Narodni dnevnik«, ki se je bil imenoval »neodvisno glasilo«, v resnici pa je bil skupno glasilo radikalov samostojnih kmetov in narodnih socialistov. Vzrokov, iz katerih je moral list prenehati, natančno za enkrat še ne poznamo, precej jasno pa je nanje pokazal dosedanj glavni urednik »Dnevnika« v svojem poslovnem članku, kjer pravi izrečno, da je »Narodni dnevnik« »moral prenehati izhajati po višjem nalogu«. Svojih nasprotnikov, ki so ga zadavili, »Dnevnik« sicer ne imenuje izrečno, pravi pa, da so se »javnosti že dovoljno predstavili.« Boj med radikali in demokrati v Sloveniji pa ne bo še končan, ampak se bo nadaljeval in sedaj, ko je moral »Dnevnik« prenehati, je vsak govor o napredni koncentraciji brezsmiseln. Toliko pove »Dnevnik« sam na uvodnem mestu o vzrokih svoje smrti. Nekoliko več luči pa sije na celo zadevo iz »Dnevnikovih« belgrajskih poročil. Iz »Belgrada« prinaša namreč poročilo, »da bo večji del pristašev (Pribičevića) prestopil k radikalom« in »da se more smatrati današnja koalicija kot prehodna faza za prehod samostojnih demokratov k radikalom. Definitivna fužija obeh strank naj bi se izvršila po volitvah.« Temu poročilu iz Belgrada (?) dodaje list opazko: »Če bodo radikali seveda hoteli, kar je veliko vprašanje.« — Veliko vprašanje pa je tudi to, če bodo hoteli gospodje volivci vedno skakati čez plotove sem in tja, kakor jim velevalo to razni politični generali, ki bi radi bili generali, pa še do frajtarjev ne morejo zlesti.

+ Državljeni prvega in drugega razreda. V četrtek so policijske oblasti zaprle zemljoradniškega poslanca g. Slavka Miletića. Poslanec Miletić se je vsled tega pritožil na notranjega ministra Srskića. V

Vestfalska pisma

v drugi izdaji.

X.

V Ljubljani, 14. junija.

Opisati imam versko življenje med katoličani v Nemčiji. Kje naj začnem, ko je toliko povedati?

Začnimo na pokopališču! Bil sem na več pokopališčih. Komaj sem stopil nanja, sem opazil razloček med tam in pri nas. Nič tistih bahatih spomenikov kakor pri nas, posebno ne tam ob pokopališkem zidu, kjer pri nas konkurirajo grobovi drug z drugim, kdo bo drugega prekosil. Nič toliko skalovjal Zmerni spominki in — krščanski. Večinoma križ s korpusom, mnogi s kakim pobožnim napisom »Moj Jezus, usmiljenjel« ali kaj podobnega.

Mi Slovenci smo majhni, zato stopamo na prste, se silimo in napenjamo, da bi bili veliki. Zato se oprimemo vsega najnaprednejšega, najmodernejšega in — najneumnejšega. Nikjer po svetu ne opazim toliko moderne spakarije kakor pri nas. Moderna moda si je pač povsod podobna; toda tako grda kakor v Ljubljani vendar ni nikjer! Tako brezstidno se nikjer ne razstavlja in na trg ne nosi človeško meso kakor pri nas. Posebno v Monakovem nisem opazil nič te vsiljive nagote, ki jo v Ljubljani srečavaš vsakih deset korakov. Kraljevo Monakovo — zares impozantno mesto! — naj se skriva glede napredka, hočem reci: glede spa-

kovanja, pred našo kurjo vasjo — Ljubljano!

V Hambornu, mestu s 120.000 prebivalci, je pokopališče sredi mesta prav tik cerkve, kakor pri nas samo še v kaki hribovski vasi. Huj, kako nazadnjaštvo! Da, celo v Monakovem so pokopališča, štiri velika, v mestu samem. Nazadnjaštvo, strašno nazadnjaštvo v tej Nemčiji! O mračnjstvu bomo še pozneje slišali. Pa kakšnem!

Pogrebi so — vsaj v industrijskem ozemlju, povsod, tudi po mestih, kakor pri nas na kmetih — vsi dopoldne za mašo. Zopet nazadnjaštvo! Kje je kaj takega v napredni Ljubljani mogoče! Še duhovnikov ne pokopavamo dopoldne. V Essenu, ko sem stopil s kolodvora, sem ravno naletel na pogreb. Bila je 11. ura dopoldne. Pred kolodvorom se je nabirala množica ljudi. Mislil sem, da je to v zvezi s štrajkom, ki se je ravno tiste dni spet pričel. Vprašam in izvem, da bo pogreb enega mestnih župnikov. Počakam. Lep pogreb in — krščanski. Veliko številno zastav in cerkvenih bander, dame so naglas molile rožni venec, ravno tako vsi šolarji, nešteto cilindrov — cilinder sploh igra v Nemčiji veliko vlogo — krsta se pač vozi, a duhovniki ne; cela vrsta jih je korakala v koretlih s prelantom-dekanom vred.

Pri nas v Ljubljani — kjer smo nobel — je krščanstvo, vsaj kar se ga na ulici pokaže, hladno in mrzlo; bojimo se pokazati, da smo verni; vsaj pobožni nočemo

svoji pritožbi izvaja, da njegova aretacija dokazuje, da razni odbori radikalne stranke skupno z organizacijo »Srnao« in s pomočjo policije razne napade sistematično organizirajo. Odgovor zahteva na sledeča vprašanja: 1. Zakaj je vlada dovolila civilnim ljudem nositi orožje? 2. Zakaj ni vlada svojega dovoljenja objavila v »Uradnem listu« in objavila tudi imena onih oseb, proti katerim je oboroževanje dovoljeno?

Beleške.

»Narodni dnevnik« in »Slov. narod«. »Narodni dnevnik« piše: »Vse obveznosti »Narodnega dnevnika« bodo do pitice natančno izpolnjene. Preostala naročnina se povrne vsem naročnikom, če se ne posreči v najkrajšem času obnoviti izhajanje »Narodnega dnevnika«. — »Narod« pa objavlja: »Naročnikom »Narodnega dnevnika«, ki so poravnali naročnino za mesec dni naprej, smo pripravljene pošiljati naš list brezplačno do časa, ko so poravnali naročnino pri »Narodnem dnevniku«. — Ali ni to nobel? Sicer pa star časopisni papir plačujejo branjeveke na trgu po pet dinarjev kilogram.

Uradna poslopja kot sokolska reklama. Na poslopju glavnega kolodvora in glavnega poštnege uada v Ljubljani visita slikki, ki delata reklamo za sokolski Tabor. Slika na kolodvorskem poslopju predstavlja že priletnega kraljeviča Marka, kako nekam žurno jaše v smeri proč od Tabora, na pošti so pa upodobljeni sokolski zidarji, ki nosijo kamenje s Krasa. Sliki nista niti lepi, niti zanimivi, bolj zanimivo je dejstvo, da visita na uradnih državnih poslopjih, ki po dosedanjih praksih v vseh kulturnih državah še niso namenjena za re-

klamne kioske zasebnih strankarskih društev. Cela stvar izgleda, kakor da bi pri nas tudi državni uradi že stali v službi sokolstva in nekako ex offio delali reklamo za sokolske prireditve. — Ali sta železniška in poštna direkcija v Ljubljani dovolili razobešenje reklam na svojih hišah ali pa so jih Sokoli kar sami obesili? V prvem slučaju naj se razobešanje slik, reklam etc. dovoli tudi vsem drugim društvom, tvečkam in podjetnim zasebnikom, ali pa naj se principielno prepove vsaka zloraba državne lastnine.

Prejeli smo naslednji popravek: Ni res, da sem prevzel vlogo sodišča za »Orjuncce«. Res pa je, da zastopam »Orjunaša« g. F. Mekinca kot branitelj. Ni res, da sem s svojim pozivom, naj se pri meni zglašijo svedoki, kršil disciplinarne odvetniške predpise, in ni res, da sem se nedopustno umešaval v sodno preiskavo, res pa je, da sem s svojim pozivom postopal korektno v smislu odvetniškega in kazenskopravnega reda ter se poslužil le svoje braniteljske pravice. Ni torej res, da hočem prevzeti vlogo državnega pravdnika, zagovornika in preiskovalnega sodnika v eni osebi in ni res, da imam »lepe pojme o justici« v ironičnem smislu, marveč je res, da sem prevzel le osumljenčovo odnosno obdolženčovo obrambo brez kakršnegakoli vtičanja v posle gg. državnega pravdnika ali preiskovalnega sodnika in je res, da imam o justici pojme, kakršne mi predpisuje stanovska dolžnost. — Dr. Vladimir Knaflič, odvetnik v Ljubljani.

Kar Vi potrebujete, je Elzafluid. To pravo domače sredstvo prežene Vaše bolečine! Polkusna pošiljka 27 Din. Lekarnar Eug. V. Feller, Donja Stubica, Elza trg št. 134, Hrv.

Dopisi.

OBCINSKE VOLITVE V KRANJU.

V soboto, dne 21. junija, se odloči spet za tri leta, kdo bo vodil našo mestno občino in njeno gospodarstvo. In to diši JDS pred vsem, za to se poteguje z vsemi silami in vsemi sredstvi, v čijih izbiri ti ljudje niso prav nič izbirni in vestni. O tem pričajo dogodki ob volivnem shodu »Gospodarske stranke« dne 14. junija ter dopis v »Jutru« z dne 15. junija. Pa s tem se danes ne mislimo pečati, pač pa z vprašanjem, zakaj se JDS tako silovito peha za mandate. Za prosveto? Za narod? Za humaniteto? Za socialno pravičnost? Kaj še! Sicer radi in preradi rabijo take fraze, toda le, da pokrijejo svoj pohlep po denarju! V čokaz za to le par suboparnih dejstev! Pa nič merjanja in sumničenja in denunciranja, kar se zljubi »Jutrovemu« kavalirskemu dopisniku, ampak gola dejstva.

Na kandidatih listi je seveda doseđanji g. župan Ciril Pirc, ki živi skoro izključno od politike; približno 100.000 Din je imel letno političnih dohodkov kot upravni svetnik in kaj podobnega pri raznih zavodih; nekatere teh mest je pred volitvami sicer odložil, toda, kaj bo v tem oziru storil po volitvah, to uvideti ni težko.

Daljni kandidat je g. Holchaker (tako se piše sedaj, prej Holzhacker) Franz, ki dere zobe brez koncesije, kakor se nam zatrjuje. »Jutro« bi klicalo pristojno oblast in JDS promptno denuncirala, ko bi tako ravnal kdo drugi. Ima prednost pred slovenskimi domačimi zobozdravniki pri bolniški blagajni. Kaj pravite, zakaj?

Predstavimo vam dalje g. trgovca Laznika. Bivši pristaš SLS si je opomogel s kreditom Hranilnice in posojilnice v Kranju, potem pa šel z demokratsko žlahto. Čuje se, da zato, ker mu je obljubljeno generalno zastopstvo pri gaštevskih tovarnah, kar mu pač ne bo v škodo.

Tovarna za milo (menda tudi za sveče) g. Makso Foek seveda oboje — milo in sveče — tudi našim ljudem rad prodaja. Širijo se o njem razne govorice, zakaj ima toliko vneme za demokratsko žlahto in kaže toliko zagrizenosti proti našim ljudem. Vprašajte ga kar sami, če je to res!

Daljni kandidat g. Riel Mayer, ima doklade na pivo po ceni v zakupu, tako da znatno oškoduje mestno občino, letno za približno 25.000 dinarjev. Torej tudi ni zastoj za JDS.

Dr. Sabothy Beno, izvršen advokat, vsem za razpolago, zastopa obremenjeno občino in tovarne. Razumete? Pozabili smo pred ime zapisati »gospod«. Oprostite!

G. Savojec Janko, lastnik znane trgovine pri Bleiweis, tudi čuti potrebo kandidirati na programu JDS, zastražen od Orjuncce, pač zato, da bo več žlahte v bodočem občinskem svetu ter ne bo dolg čas!

G. Sirc Franc, ravnatelj podružnice znane »Slavenske banke« v Kranju, pa tudi rad jemlje vloge od naših ljudi ter jim rad prodaja v svojih dveh trgovinah na drobno in debelo. Sicer pa je z gospodom dr. Sabothyjem duhovni oče vseh napadov na našo stranko: o tem dejstvu vlada splošno prepričanje med nami.

Še enega bi bili skoro pozabili! G. Strnad Janko, uslužben pri »Savi«; kakor trdi »Nova Pravda«, ima še neobračunan denar Narodnih socialistov. Bo že res, ker »Nova Pravda« gotovo ve. Pravijo, da je bil enkrat faktor ali kaj v Tiskovnem društvu. Zakaj je šel tam

stran in v »Savo« (namreč v tiskarno), bo povedal sam.

Izmed tu navedenih kandidatov ima štiriperesna deteljica zase ozir. za svoja gospodarska podjetja pri Mestni hranilnici posojilo v znesku 7 milijonov, kar je razvidno iz zemljiške knjige, katera je v uradnih urah vsakomur na vpogled. Do 1. 1924. so imeli ta denar po 6 odstotkov, odslej po 8 odstotkov. Imeniten kšeft, če upoštevamo procenete pri bankah.

Isti gospodje obljubljajo, da bodo vodili mestno občino nesebično in po demokratskih načelih? Kako zabit mora biti, kdor to verjame, kako — recimo liberalen — da se drzne kaj takega trdit! — Najlepše je pa še to: ti može pa tudi drug drugemu ne zaupajo dosti, in bržčas zato so izbrali kandidate iz dveh velikih žlaht!

Zato se pa tudi bojijo kandidatov »Gospodarske listec«, še bolj pa teh pre..... klerikalcev! Kaj treba, da jim kdo gleda na prste! Jezni so na naš »klerikalce« še iz enega drugega vzroka: Hranilnica in posojilnica v Kranju je imela dokaj svojega denarja naloženega pri »Slavenski banki«, pa ga je na izvesten pritisk odpovedala. Zato so liberalcem nekateri prejšnji zastopniki SLS se tako zelo dopadli, da bi bili imeli najraje, da bi kar te še izvolili, zato jih tako hvalijo! In pa denar je šel: zato toliko jeza.

Hočete še par dokazov velikih finančnih zmognosti starega občinskega odbora in njegove skrbi za občinski blagor? »Narodni dom« ima greznico, ki zadostuje v normalnih razmerah za 5 let, pa so napravili še kanalizacijo, ki pa služi tudi prav izbornu privatnemu liberalnemu podjetju »Sava« (knjige, papir, šolske potrebščine). Za to so izdali 75.000 Din, strokovnjaki pravijo, da bi se bila dala za to vsoto izpopolniti kanalizacija za ves Kranj. Ampak ne, samo »Narodni dom« in »Sava« sta bila deležna. Kaj ne, to se pravi »skrb za občni blagor«? Šmarjetna gora izgleda kakor garjev pes: cele partije posekane! So dejali: črv je! Denar je šel za »Narodni dom«. Krasni bodo nasadi pred »Narodnim domom«, ki jih je napravila občina, a bodo veljali mnogo več, nego je občina dobila za »Narodnemu domu« prodani svet in uničeni drevored. Skrb za občni blagor! Nimamo nobene bolnice, en kos ene ubožnice, nobenih drugih občekoristnih naprav, a za »Narodni dom« pa gredo take vsote iz davčnega denarja! Tja je šel tudi milijon kron, izkupiček za veliko več vredno vodno silo, prodano veleindustriji Majdiču, seveda pod prelevo: za puškarsko šolo.

To je vaše edino geslo: denar, kšeft, profit! Nak, še eno: sovraštvo proti Cerkvi. Preko teh dveh mej liberalce ne vidi ničesar in samo to ga drži.

Volilci SLS! Kdor ostane 21. t. m. doma in ne gre volit naših mož, je sokriv takega gospodarstva, ker molči, ko bi trebalo govoriti v dejanju!

Kranj. Izjavljam, da nisem dopisnik članov iz Kranja v »Slovenec«. To izjavljam zato, ker se mi od naprednega meščanstva to očita in grozi. — Franc Ambrožič, suplent. — Potrjujemo to izjavo s pripombo, da g. Ambrožič do danes razen te izjave ni poslal še niti vrstice za »Slovenec«. — Uredništvo.

Tržič. Volilne liste za občinske volitve so nabite na vratih pri občinski pisarni. Pred njimi stoji vedno gruča ljudi in vmes se slišijo razne opazke in dovtipi. Prva je demokratska lista in to si tržički občinstvo

»najbolj z začudenjem ogleduje in na njo leti največ pristnih tržičkih dovtipov.« To je orjunska lista, če ta zmaga, potem bodo dobili orjunci oblast, da bodo hodili po hišah in pretepali delavce! To je enodušno mnenje delavstva in poštenega obrtništva.

Ob lanskem praznovanju štiridesetletnice gasilnega društva so se naši orjunci prvič pokazali. Najprej je gasilno društvo sklenilo, da izvoli za častne člane gg. Gassnerja, Glanzmanna in barona Borna. Vse to je gasilno društvo že naznanilo omenjenim gospodom, ko je prišlo prositi denarja za novo brizgalno. Omenjeni gospodje so res posegli precej globoko v žep. Predilnica je dala 100.000 K, Borna je posodil brezobrestno 300.000 K. Deputacija gasilnega društva je oficieino naznanila omenjenim gospodom, da so izvoljeni za častne člane, da jim prirede podobnico i. t. d. Ko so pa denar prejeli, je pa zadnji dan pred slovesnostjo nastopila Orjuna pod vodstvom župana Lončarja, da tega ne pusti, da bi tujei postali častni člani gasilnega društva. Pri gasilnemu društvu je nastal škandal in velika blamaža. Gassner je drugi dan zvedel o vsem in vtaknil v žep lepe tisočake, ki jih je imel že pripravljene za gasilno društvo. Sedaj bo pa morala občina sama plačati primanjkljaj, za katerega pri posojilnici garantira. To je bilo prvo junaštvo naše demokratske orjuncce, katere mu se je Tržič pošteno smejal. Kajti tako se še ni zlepa kdo blamiral kot so se takrat naši demokrati. Najprej sklenejo, da Nemce volijo za častne člane, nato gredo s poniznimi obrazi k Nemcem prosjačiti, ko pa dobe denar, pa postanejo junaki korenjaki, narodnjaki. G. Gassner je bil prihranil baje lepe tisočake, da jih daruje za častno diplomu; po nastopu Orjuncce, je pa denarne vtaknil smeje se v žep. — Pokrovitelj Orjuncce je nositelj demokratske liste; načelnik Orjuncce je med njenimi prvimi kandidati. Ves štab Orjuncce — oziroma skoro vsa Orjuna v Tržiču je na njeni listi, torej v resnici — orjunska lista. Gorje ti tržički delavec, če ti dobe palice v roke, če ne bo v občini župana, ki bi krotil to nasilno družbo! — Naši demokrati se zelo radi bahajo, da so narodnjaki. Tudi na ta račun dala danes ves Tržič zelo krepke dovtype ko študira njihovo listo. Na njihovi listi so namreč skoro vsi nekdanji tržički nemčurji. Zastavonoše nemškega Turnvereina, člani nemške Liedertafel, najbolj zagrizeni nemčurji, ki še danes zelo rad modseboj nemčurijo, so na njihovi listi. Pred par leti so še peli po Tržiču »Deutschland über alles, die Wacht am Rhein«, danes pa vpijejo med orjunci in demokrati: »Nemce je treba spoditi iz Tržiča! Res lepo narodnjaštvo je to! Vsa čast jim! Vemo pa, če bi prišli danes Nemci čez Ljubelj, bi pa zopet vsi ti orjunci postali člani nemškega Turnvereina! — Naši demokrati in štiriperesna deteljica kaj radi trka-jó na svoja tržičska prsa in agitirajo: »Proč s tujei« — proč s SLS, ki ima baje »polno tujecev« na listi. Nekdo pa je stal pred demokratsko listo in štel na njej tujece in jih je naštel — celih dva j e t! Demokratska lista ima skoro polovico tujecev! Skoro vsa davkarija — razen predstožnika — finančna kontrola in vse, kar se je komaž naselilo v Tržiču, je na listi, samo da diši po liberalizmu. Zato noben pošten in pravi Tržičan ne bo volil orjunske-nemčursko-tujako listo!

Vrhnik. Iz teh obč. volitev je izšla SLS z lepo zmago, saj ti je kljub vročemu boju priborila 2 oziroma glasovno 3 odbornike in si ustvarila s tem svojo absolutno in neomajno večino, katere prej ni imela. To stoji in vse nasprotnike boli. Preje je bilo razmerje 16 : 16, sedaj 18 : 15 v dobro SLS. Razen tega je ta boj odkril marsikatero politično zanimivost, ki so idejno precejšnje vrednosti. Iz nasprotnih rezerve so stopile gotove osebnosti, ki so pokazale jasno sliko kulturne in politične zagrizenosti. Naša registratura je pravična, pa tudi dosledna! JDS se hvali in hoče že groziti. Revše! Dobro vemo, da je vam v prid deloval teror, denar in politična nepzadržanost. Teror: takoj v nedeljo zvečer je g. J. J. bivši »zatirani socialist« sedaj odkrit kapitalist in orjunaš, zapodil enega svojih delavcev iz tovarne, ki baje ni ž njim volil. Delavci, sedaj vidite svoje »prijatelje«! Denar: od sobote na nedeljo ponoi se je razdelilo za JDSarski napredek ca. 150.000. Čigav denar? Podrobno se bo že izvedelo, ker nič ni tako Neznačajnost pa je posebno pokazal g. L. laži-voditelj delavstva, splošno pa v vsem poslušni knjigovodja g. J. J. Zapomnite si, da je delavstvo slutilo, opazovalo in obsodilo vašo igro »prignati rezervo«. Zato ste pa takoj po razglasitvi izida s povečeno glavo brez besede zapustili pozorišče, delavstvo pa je stiskalo pesti in škripalo z zobmi! Na naš račun korupcionisti niso dobili nič, pa prav nič! Zato, delavstvo, otrsi se takih laži-voditeljev in pojdi med poštene krščanske socialiste! In g. V., težko je bilo, no, kako pravi tista pesem: raztresene sem ude zbral... Zalosten je račun ostankov. Na vašo falzificirano sejo pa tudi nismo še pozabili! — Našim možem in fantom pa čast in hvalaker so pokazali vztrajnost, politično zrelost in doslednost!

Dobrunje. Poročajo nam, da je bila vložena v občini Dobrunje kot četrti lista z označbo: Splošna delavska lista. To listo, ki je dobila 4 odbornike, so listi označili kot komunistično, kar pa ne odgovarja dejanskemu po-

ložaju, ker izvoljeni niso nikaki socialisti, še manj pa komunisti.

Iz Šmarja pri Jelšah. Kakor je iz časopisov razvidno, se pri sedanjih občinskih volitvah po Sloveniji še ti maloštevilni JDSarji poslužujejo svojih demokratov vrednih sredstev. Družijo se z vsakomur, kdor le hoče, tudi s komunisti, kjer se dobe med njimi taki navidezni. Tako je to pot tudi pri nas v Šmarju pri Jelšah. Za občinske stolčke se potegujejo v trški občini kar štiri stranke. Med temi se vrši seveda najlutejša agitacija od strani takozvane oslabele birokratske »petorice«. Pri sestavi kandidatnih list je kaj slaba predla tej peščici demokratov. Iz nujne zadrege si niso mogli pomagati drugače, kakor da so se prelevili v »Šmarsko stranko« in se tako združili s tukajšnjimi nemškutariji in gotovim socialdemokratom. Še celo ta stari g. ata Löschnigg kandidirajo na tej silno napredno pomešani listi. No pa ata Löschnigg so po mojem prepričanju to listo »naprednjakove« podpisali le iz gotovega vzroka, a njihovo prepričanje bo pa najbrž drugačno. Tako vidimo na omenjeni listi kandidirati tudi dva doktorja. Prvi je zdravnik in drugi odvetnik in starosta mnogobrojnega Šmarskega Sokola (katerih je po številu kar celih pet). Za prvim seveda takoj sledi »dolgi cvet« Šmarske JDSarije, g. nadučitelj ljudske šole in pa dva najvišja uradnika na davkariji, ter vseh pet tukajšnjih trgovcev. Na bližnjem koncu pa se najde še ime okr. dimnikarja Volbenka. Tako smo približno pri koncu in sedaj pa se naj kdo pošali in reče, da ta lepobarvna »Šmarska stranka« pri tokratnih volitvah ne bo dobila absolutne večine? — Sicer nimam nič proti temu, da na tej listi ni nobenega kandidata od zunanjih občanov, ker ravno zaradi tega bodo vsi trezno misleči občani gotovo že ob kratkem pogledu na to listo prišli do spoznanja, zakaj je peščica šmarskih tako naprednih demokratov listo tako zaokroženo inteligentno sestavila in kam da »pes taco molic«. Umestno pa se mi ne vidi to, da v tej pisani stranki kandidira vseh pet šmarskih trgovcev, ko bi bili vendar lahko enega izpustili in na njegovem mestu kandidirali šmarskega pokopnega in smetnega mojstra Štefeka Kumpergerja. Ako je ta bil še pred kratkim časom gotovim demokratskim dopisnikom toliko inteligenten, da so njegovo ime in čin uporabljali v Domovini in Taboru po skrajno umazanih napadalnih člankih, bi naj bil Štefan dotičnim dobro došel tudi sedaj, ker bi se vendar spodobilo, da bi tudi on bil na inteligentno barvni listi izvoljen kot trški občinski smetnik. Nekaj značajnega za demokrate pa je tudi to: Do sedaj se je ta peščica omenjene inteligence v Šmarju pozdravljala z »zdravole«, ob času volitev pa se bojo najbrž pozdravljali »Zdravo-heil!« ali pa »heil-zdravole«, ker se na njihovi listi nahajajo tudi imena takšnih kandidatov, ki ob vsaki imenitnejši priložnosti radi po trgu in gostilnah kričijo svoj nepozabni »heil!«

Kot nepristranski opazovalec sicer nimam velikanskega interesa na tem, kako bodo to pot pri nas izpadle obč. volitve (za JDS gotovo slabo), ker pa uvidim, da je obnašanje te že tako maloštevilne peščice šmarskih, oziroma tukaj naseljenih JDSarjev, vedno bolj demagoško in nasilno, si dovoljujem volilcem šmarske trške občine nasvetovati sledeče: Nikakor na morem priporočati, da bi volilci oddajali kroglice za JDS prekrščeno v »Šmarsko stranko«. Glavnih vzrokov in razlogov, zakaj te stranke ni priporočati, mislim, da ni potreba več posebej razlagati. Čim največ pa Vam priporočam vse tri ostale stranke. Te so SLS, potem »Gospodarska stranka« in pa »Stranka dela in redac«. Vsak volilec naj se po svoji lastni razsodnosti odloči za eno ali drugo izmed teh treh strank, za katero naj potem odda svojo volilno kroglico, ne oziraje se na sladke besede in prikupljive obljube velikega in malega inteligentno-demokratskega agitatorja, ker bodo te ostale pač prizne. Omenjene tri stranke imajo približno eden in isti program: Glavni je: skrbeti v občini za dobro in pravično gospodarstvo, ne se zadolževati (sedaj ni nobenega dolga, ampak ima še prebitok) in gledati na to, da morajo vsi občani brez razlike stanu, najsibode bogataš ali siromak, kmet ali inteligent, nepristransko uživati enake pravice. — Pozdravlja opazovalec, večkrat dober svetovalec.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Gričar & Mejač.

Pri vseh nakupih
MANUFAKTURNEGA blaga priporočamo
Oblacilnico za Slovenijo

r. z. z o. z. v Ljubljani.
Oglejte si njeno centralno skladišče v palači »Vzajemno posojilnice« na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«. — Podružnici:
STRITARJEVA UL. 5. — DUNAJSKA C. 29.
Vse solidno! Zadržno podjetje!

Najbolj iskani izdelki Mestne lekarne v Zagrebu so: Iron proti slabokrvnosti, Markove kapljice za žolodec, Reumatis proti trganju in revmi, dr. Havlička čaj za čiščenje. Da se občinstvu olajša nabava in prihrani poštnina, je sedaj za Ljubljano in okolico glavna zaloga teh zdravil v lekarni Leustek.

Zakaj smo bili konfiscirani.

Pr VII 64/24-2.

V imenu Njegovega Veličanstva Kralja!

Deželno kakor tiskovno sodišče v Ljubljani je po predlogu državnega pravništva razsodilo:

Vsebinska tiskovina »Slovenec« št. 136 v Ljubljani z dne 15. junija 1924 utemeljuje v članku »Tako protestira svobodna Ljubljana proti nasilstvu« v obsegu od besed »Ko se je zbiral občinski svet...« do besed »mandate v obč. zastopu« hudodelstvo po § 65 a k. z. in pregr. po § 92 s. k. z.

Po členu 15, 158 ustave potrjuje sodišče po varstvenem oblastvu izvršeno prepoved razširjanja in prodajanja navedene tiskovine ter odreja, da se uničijo vsi izvodi tiskovine.

Razlogi.

Vsebinska tiskovina v zgoraj navedenem članku utemeljuje v napominanem delnem obsegu članka objektivni učin navedenih kaznivih dejanj, ker se v njem očita vladi, da je fašistovska, koruptna, strahopetna in da je strahovlada; vsi očiti lastnosti, ki morajo v čitatelju obuditi mržnjo do celotne države, ki tako vlado trpi.

Zategadelj je sodišče po členu ustave potrdilo izvršeno prepoved razširjanja in prodajanja in po § 37 tisk. zak. odredilo uničenje tiskovine.

Deželno kot tiskovno sodišče v Ljubljani, dne 16. junija 1924.

Pečat:

Deželno sodišče v Ljubljani.

Dr. Kaiser.

Invalidski kongres v Ljubljani.

Včeraj v torek se je IV. invalidski kongres nadaljeval.

Najprej se je nameravalo razpravljati o izpremembi pravil. Ker bi vsled pitega časa skoro nemogoče delegate zadostno poučiti o predlogih za izpremembo pravil, sklenel kongres, da izroči izpremembo pravil v pretes posebnemu odboru, ki naj v soglasju s posameznimi izvršilnimi odbori redigira izpremembo pravil.

Lazarevič, ki se je dosedaj že mnogo udeleževal pri delu za invalide, je grajal zborovalce, da so s svojo neravnostjo zakrivali, da se ni vršil banket in da kralj ni obiskal kongresa. — Njegovemu govoru so zelo ploskali in zahtevali, da on sprejme predsedstvo v bodočem upravnem osrednjem odboru. Lazarevič je kandidaturu sprejel ter se zahvalil za zaupanje. Izbrali so nato po dva kandidata iz posameznih krajevnih organizacij, ki naj se med seboj sporazumejo o funkcijah in vrstnem redu.

K besedi se je oglašil dr. Jež, včeraj izvoljeni častni član URJ, ki je bil burno pozdravljen. V dolgem govoru je orisal težaven položaj invalidov v državi. Pokazal je na pogoje, ki jih je zagrešil tudi ta kongres, vendar upa, da bodo tudi te počasi izginile. Invalidi so pozabili na vojne vdove in sirote, katere je treba tudi organizirati in jim nuditi primerne življenske možnosti. Invalidske organizacije je treba očvrstiti. Predvsem je treba točne statistike, koliko da je invalidov v državi. Treba je vedeti, koliko je osirotele dece in koliko vdov. Potrebna je natančna razpredelnica o njih premoženjskih razmerah, o njih delovnih zmoglostih in umskih sposobnostih, da se na ta način omogoči njihova razporedba po službah, ki je posameznik more opravljati. Važen činitelj v invalidski samopomoči je zadrugištvo. Zadruga naj se ustanavlja, kjerkoli so zato dani pogoji. Odbor se mora poučiti o razmerah posameznih krajev in dajati inicijativo. Da bodo mogle zadruga dobivati čim največ kredita, naj se ves kapital, ki je last združenja vojnih invalidov, zbere v skupni centralni fond.

Da pridejo invalidske organizacije in zadruga do potrebnega denarja, naj upravni odbor skuša doseči, da se pri vojnih odškodninah, ki se plačujejo po vojni oškodovanim, preveč čez tisoč dinarjev plačujejo v invalidske fonde. Posojila naj posamezne zadruga najemajo pri poštini hranilnici, ki posoja denar pod zelo ugodnimi pogoji. Invalidi naj snujejo produktivne zadruga. To je predvsem mogoče v večjih mestih, kjer se nahajajo invalidi z najrazličnejšo strokovno izobrazbo. Kjer je pa manj invalidov, naj se združijo v skupne delavnice ter tako začnejo z osnovanjem produktivnih zadrug. Na koncu govora poziva kongres na discipliniranost, s katero bodo vojni invalidi največ dosegli.

Po njegovem govoru je prišel na vrsto proračun za prihodnje leto. Božo Nedić je stavil k proračunu par predlogov. Predlaga, da se upravni odbor pooblasti, da se sme pogajati o najetju posojila do deset milijonov dinarjev. O svojih pogajanjih mora obvestiti združenje, ki jih do konca prouči. Najelo naj bi se to posojilo pri poštini hranilnici. Dalnji njegov predlog, da se po nasvetu dr. Ježe ves kapital združenja, ki je raztresen po posameznih fondih, združi v centralen fond. Tretji predlog se tiče gasilskega združenja. »Ratnega invalida«. Treba je, da se najbolje očne invalidov v njih boju razširi ter začne izhajati

dvakrat na teden. Odbor naj se pooblasti, da ga sme izdajati z deficitom. Naročnina naj se zmerno zviša in sicer za invalide na 48 Din in za neinvalida na 60 Din.

Podrobnosti o dosedanjem stanju »Ratnega invalida« je podal Mrvaljevič. Naročnikov je imel list 3700, med njimi 1700 v samem Belgradu.

Predlogi Bože Nedića so bili soglasno sprejeti z dodatkom, da bo »Ratni invalid« prišel članke tudi v latinici, in v slovenščini.

Zatem so hoteli razpravljati o taktiki združenja. Vsled dolgotrajnega zborovanja so zborovalci to točko odstavili z dnevnega reda v polimskem glasovanju. Zanimivo je, da so sarajevski delegati dosledno zavzemali neko čisto posebno vladi in režimu zelo prijazno stališče. Redno so glasovali proti predlogom večine. Zlasti se je to njihovo stališče čutilo med govorom delegata ljubljanskega združenja Krušiča v nedeljo popoldne, ki je v ostrem tonu brezobzirno razkrival postopanje vlade pri reduciranju invalidov, katerim je storila silne krivice, odvzela pa vsako možnost pritožbe.

Zatem so se vršile volitve upravnega in nadzornega odbora po predlogu kandidacijskega odbora. V upravni odbor so bili izvoljeni naslednji: Peter Lazarevič, polkovnik-invalid, Božo Nedić, kapetan-invalid, Milutin Mrvaljevič, pravnik, Ilija Trifunović-Birčanin, dr. Uroš Stajić, Mihaelo Stepanović, podpolk.-invalid, Milan Ilić, podpolkovnik, Voja Petrović, podpolkovnik.

V nadzorstvenem odboru so: Konstantin Jovanović, Milan Ilić, Dušan Dimitrijević, Hajm Hajom, Milan Milošević.

Zatem je bila prebrana resolucija, v kateri v 24 točkah ostro napadajo sedanjo vlado in pozivajo upravni odbor, da vse ukrene proti redukciji. Za invalide zahtevajo zvišanje dobička od tobaka na 10%, za neinvalida pa znižanje na 3%.

Kongres je sklenil, da gredo na Bled, kjer zaprosijo za avdienco pri kralju, kateremu hočejo sporočiti svoje želje.

Podpredsednik Dimitrijević je kongres ob 1. uri popoldne zaključil.

Dnevne novice.

— Na Limbarski gori pri Moravčah bo v nedeljo 22. t. m. ob desetih popoldne javen shod, ki ga priredi Okrajna Kmetijska zveza. Poročajo poslanci. Pridite v obilnem številu.

— Slovenci! V nedeljo dne 22. t. m. slavimo v Sloveniji dan treznosti. V ta namen priredi Društvo za gojitev treznosti ob 10. uri popoldne v dvorani Mestnega doma v Ljubljani treznostno zborovanje. Vsa poročila bodo kratka, strogo stvarna in podana od strokovnjakov. Po deželi naj društva priredijo svoja zborovanja in naj se snujejo nove treznostne organizacije v okviru društev.

— Katoliški dan za Hercegovino. Dne 13. julija t. l. se vrši na Humcu pri Ljubuškem v Hercegovini katoliški dan, za katerega je prevzel pokroviteljstvo škof o. fra Alojzij Mišić.

— Smrt nadpolnega hercegovskega frančiškana. V frančiškanskem samostanu v Mostarju je umrl na sušici komaj 27 letni o. fra Kazimir Barišić. Pokojnik je bil oblagodarjen z bogatimi duhovnimi in umskimi darovi, zgleden, vnet redovnik in neutrujen duševni delavec, od katerega sta red in ljudstvo veliko pričakovala. Dovedil je bil kot eden najspodobnejših slušateljev bogoslovno fakulteto v Innsbrucku in se lotil doktorske disertacije; tedaj pa ga je sušica položila na postelj, s katere ni več vstal. Umrl je 7. t. m.

— Železniški invalidi in Središnji urad v Zagrebu. V kakšnih razmerah žive železniški invalidi in kako se z njimi postopa, je škandal brez primere v 20. stoletju. Zadnji čas se železniški invalidi kličejo k nadpregledu in se skoraj vsakega reduira nezgodna renta za polovico, mnogim pa popolnoma odvzame. Ti nesrečniki dobivajo od Središnjega urada v Zagrebu odloke v katerih se jim naznanja, da imajo pravico pritožbe pri delavskem sodišču. Kaj pa pomaga vlagati tožbe pri sodišču, katero še niti ustanovljeno ni. Ministrska odredba o tem razsodišču je bila izdana že 3. junija 1922 pod št. 1077, a je do sedaj še ostala na papirju. Zakaj se torej to razsodišče ne ustanovi, da bi mogli železniški invalidi nastopiti s tožbo proti krivcem, katere so se jim zgodile, mogoče se ta ustanovitev nameroma zavlačuje. Železniški invalidi, kateri so pustili svoje zdravje pri železnici, žive v največji bedi, namesto da bi se njihovi mesečni prejemki uredili primerno dragini in enako onim, kateri so se ponesečili od leta 1921 dalje, se jim trga zadnji košček kruha iz ust. Ali je to pravično, o tem naj sodi javnost. Prizadeži zahtevajo, naj se takoj ustanovi razsodišče, apelirajo na vse odgovorne činitelje, da se tem razmeram napravi konec. Gospodu ravnatelju šegi se vsi železniški vpokojeanci in invalidi najopoleje zahvaljujejo za njegovo naklonjenost nasproti njim. Gospod ravnatelj naj se zaveda, da bo prišel tudi zanj čas, ko bo vstopil v vrste vpokojencev. Še-le takrat bo okusil, kaj se pravi biti zapostavljen od strani uprave in tistih gospodov, ki nosijo naslov ravnatelj. Gospod ravnatelj naj se zaveda, da so tudi železniški vpokojeanci vršili železniško službo in so upravičeni zahtevati, da se z njimi

postopa po človeško, ne pa tako, kakor se je to zgodilo 17. junija t. l. Pridemo še drugič. — Železniški upokojeanci in invalidi.

— Bivši žužni železničarji vprašujejo kaj je z njihovim »avansom«. Izplačan bi moral že biti, denar je zato že na razpolago, pa se ne izplača. Ali hoče morda ljubljanska direkcija s samolastnim zatiranjem železničarjev dobiti kolajno od Pribečevija. Kako dolgo bomo še čakali?

— Vpisovanje na Državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani za šolsko leto 1924-25 se vrši dne 2., 3. in 4. julija t. l. vsakokrat od 9. do 12. ure popoldne. V prvi letnik se sprejemajo učenci in učenke, ki so stari 14 let in so dovršili ali IV. razred srednje šole ali nastavni razred meščanske šole ali IV. razred liceja. Če je še prostor na razpolago, se sprejmejo tudi tisti (tiste), ki so stari 14 let in so dovršili III. razred meščanske šole. Za tiste, ki pridejo iz meščanskih šol, se vrši dne 5. julija t. l. ob devetih popoldne sprejemni izpit iz nemščine. — V drugi letnik se sprejemajo učenci in učenke, ki so dovršili prvi letnik dvorazredne trgovske šole, ki je ali državna ali pa ima pravico javnosti. — Učenci in učenke naj se prijavijo v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj prinese s seboj zadnje šolsko izpovednico in rojstni list. — Da ne bo pri vpisovanju prevelikega navala, se naznanja, da je popolnoma vseeno, če pride kdo pri vpisovanju prvi na vrsto ali zadnji. Do 10. julija t. l. bo na razglasni deski objavljeno, kateri učenci in katere učenke so sprejeti(e) in kateri so odklonjeni. — Ravnateljstvo.

— Gremij trgovcev v Ljubljani opozarja svoje člane, da je Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani v svoji zadnji širši odborovi seji sklenila, da se prazniki praznujejo na dosedaj običajen način. Trgovine so torej ob praznikih zaprte. Trgovine ostanejo zaprte tudi na Vidov dan 28. junija in dne 1. decembra vsakega leta. Ob teh dneh počiva vsako delo. Glede praznovanja 17. decembra (rojstni dan kralja Aleksandra) bo Zveza še sklepala in članstvo o sklepu pravočasno obvestila.

— Napad na odvetnika. Zagrebška odvetniška zbornica objavlja v listih kratko poročilo, da je dne 14. t. m. ritmajster Dragutin Šesto po neki razpravi v sodnem poslopu dejansko napadel odvetnika dr. Radoševića. Dr. Radošević je reagiral in večkrat udaril Šesta v obraz. Končno je ritmajster potegnil sabljo, Radošević pa samokres. Odvetniška zbornica obsoja napad in upa, da bodo mogli odvetniki svobodno vršiti svoj poklic.

— Preklic dražbe lova. S tuuradnim razglasom z dne 16. maja 1924 št. 7036-24. razpisano dražbo lova krajevnih občin škofjeloške preklicujemo, ker sem sedanjemu zakupniku tega lovišča zakup izvendarjeno podaljšal. — Sreski poglavar v Kranju: Znidarčič, l. r.

— Zadnji dnevi razbojnika Čaruge pred sodiščem. Pred osješkimi sodiščem se te dni zaključuje razprava proti razbojniškemu glavarju Jovu Čarugi in njegovi družbi. Dne 13. t. m. sta govorila državni pravdnik in Čarugov branitelj dr. Bujher. Državni pravdnik je naglasil brezupno izkvarjenost vseh obtožencev in spričo dokazanih 28 zločinov, pri katerih je bilo umorjenih 12 oseb, predlagal kazen smrti na vešalih. Dr. Bujher je predvsem dokazoval, da je družba sokriva na npravnem propadu Čaruge. Ko je bil Čaruga star 10 let, mu je umrla mati in posledni ni imel več dobrega človeka, ki bi ga z ljubeznijo vzgajal k dobremu. Že k slabemu naginjen je prišel k vojakom in na bojišče, kjer so mu veleli ubijati, pleniti, požigati. Tako se je iz vojne vrnil kot zver, a tu je našel popolnoma anarhične politične in socialne razmere, v katerih je pravni čut in etično spoznanje splošno padlo na ničlo. Čaruga je vsekakor žrtev razmer, žrtev družbe. Zato apelira na milost kazenskega senata in prosi, da se v slučaju, če se uporabi kazen, ki jo predlaga državni pravdnik, Čaruga predlaga v pomiloščenje. — Ko so govorili še drugi branitelji, se je razprava zaključila.

Odmevi iz Trbovelj.

Prejel je svoje plačilo. Veliki Orjunec Jurij Naglav je bil podnačelnik trboveljske požarne brambe. Ko so njegovi tovariši hoteli iti gasit goreči Rudarski dom, je v družbi z drugimi Orjunci z revolverjem v roki zastavil cesto avtomobilu z brzgalno in gasilci ter tako preprečil gasilecem gašenje. Zato je na izrednem obnem zboru pretečeni teden odletel iz požarne brambe, ne sicer s posebno častjo, a po zaslugi!

Veliko paznikov-poduradnikov je vstopilo v Orjuno ne le na pritisk Slovena in prigovarjanje Amerška, ampak tudi zato, ker jim je Orjuna obljubovala preobrat pri rudniku kakor pred tremi leti Koren in Hlebec rudarjem. Nekateri pazniki so sanjali, da postanejo uradniki, delovodje, obratovodje, naveden pisar pa ravnatelj ali vsaj uradnik. To je bilo seveda kaj mikavno in zapeljivo. Upamo v kratkem postreči z vsemi imeni, kako so si šarže razdelili. Počasi prihaja vse na dan.

Nekateri obrtniki so se silno izpostavljali za Orjuno. Bili so člani Orjuna ali so jo vsaj podpirali in pozdrav-

ljali z zastavami; celo zmerjali in grozili so ljudem z novim orjunskim pohodom v Trbovlje. Njim sedaj nihče ne grozi, ampak se jih vse ogiblje. Pa jim to zopet ni prav. In sedaj prihajajo po vrsti in govore, da niso Orjunci, da so bili prisiljeni izobesiti zastave, ter sprašujejo kdaj bodo zopet prišli delavci in kmetje kupovat in pit. Mi, vam gospodje, pa povemo, da pridemo tedaj, ko boste dali slovo Orjuni in »Jutru« in ne boste več vpadali v hrbet slovenskemu ljudstvu v boju za njegove pravice in obstanek. Gadov ne bomo redili na svojih prsih. Torej na vas je ležeče, kako dolgo se vas bomo ogibali. — Rudarji.

K obdukciji umorjenega Fakina moramo še poročati, da je komisija do gnala na njegovi glavi dva udarca s topim predmetom in po vrhu še 3 cm dolgoro, prizadeto po ostrem orodju. Toliko v izpopolnilo. Pristavljamo še, da se mati umorjenega Fakina, stanujoča v Potoški vasi pri Zagorju, prizadeva, dobiti sinovo truplo na domače pokopališče. Vsa prizadevanja nesrečne matere so doslej brez uspeha. Zakaj oblast ne ugodni njeni prošnji, saj se s prevozom ne bo niti najmanje motil red in mir. Imejte malo pijetete vsaj do matere!

Revna branjevka pri Pavšerju prav ponižno prosi Orjunaše, ki so si v nedeljo 1. junija na njeni stojnici »izposodili« sladkorčke, da ji povrnejo škodo, ki je zanje precej občutna.

Ljubljanske novice.

Ij Za podaljšanje policijske ure. V ponedeljek popoldne ob štirih so se zbrali ljubljanski gostilničarji v prostorih g. Kavčiča na Privozu, da se posvetujejo o korakih, ki bi jih naj napravili, da bi vlada dovolila gostilničarjem podaljšanje policijske ure, oziroma, da bi izenačila policijsko uro za gostilne in za kavarne. Zbrani gostilničarji so tudi protestirali proti temu, da oddajajo kavararni toplja jedila in prodajajo vino v odprtih steklenicah. Zanimivo je, da so dobili vabila na ta sestanek gostilničarjev samo neki srečni »izvoljenci«, mnogo gostilničarjev pa sploh niso obvestili o sestanku. Tu bo treba napraviti red.

Ij Mladoletni kolporterji. Policijsko ravnateljstvo v Ljubljani je pred par leti prepovedalo mladini pod 14 leti razprodajanje časopisov po javnih prostorih in so policijski organi jako strogo pazili na to, da se je ta prepoved uveljavila. Zadnje čase se je pa zopet razpasla navada, da 8—12 letni mladiči ponujajo in prodajajo časopise po cestah, kar seveda ne gre brez vrišča in vsiljivega nadlegovanja mirnih pasantov. To se dogaja zlasti pred glavno pošto v Ljubljani in tudi na nekaterih drugih prometnejših prostorih. — Policijsko ravnateljstvo prosimo, da zopet pošle dotični akt in naredi red po ljubljanskih cestah, da se mimoidočim ne bo treba prerekat in opletati z vsiljivimi prodajalci, ki spadajo še v ljudsko šolo.

Umrli so v Ljubljani: Jakob Brečko, delavec, 66 let. — Ivan Verderber, čestiar in posestnik, 64 let. — S. Teodora Terezija Pezdicek, usmiljenka, 61 let. — Angela Poropat, žena želez. uradnika, 32 let. — Alojzija Anžič, žena mesarja in posestnika, 38 let. — Friderik Vaupot, ključavničarjev sin, 4 dni. — Elizabeta Šetaj, dninarica, hiralica, 61 let. — Marija Čizek, tovarnaveja žena, 27 let.

Ij Na II. deški meščanski šoli v Ljubljani se vrši vpisovanje v vse razrede 29. in 30. junija t. l. od 8.—12. ure v II. nadstropju. — Ravnateljstvo.

Ij Mestna ženska realna gimnazija v Ljubljani. Vpisovanje je gojenk za I. razred mestne ženske realne gimnazije se vrši v ponedeljek dne 30. junija t. l. od 9—11 ure popoldne. — Sprejemni izpit se vrši dne 1. julija t. l. ob osmih jutraj. Natančnejši pogoji za sprejem v I. razred gimnazije so razvidni na črni deski v pritličju zavoda.

Ij Mestni deški licej v Ljubljani. Ravnateljstvo opozarja gojenke absolutentke 4. razreda meščanskih šol in absolutentke 4. razreda drugih srednjih šol, da se odpravi s pričetkom šolskega leta 1924/25 peti razred liceja pri zadostnem številu prijavljenih gojenk.

Ij Tedenski zdravstveni izkaz. V času od 8. do 14. junija 1924. je bilo v Ljubljani rojenih 20, umrlo pa je v tem času 18 oseb, od tega 11 tujecev. Vzrok smrti v 1 slučaju življenska slabost, v 6 jetika, v 1 škrlatica, v 2 zastrupljenje rane, v 3 možganska kap, v 1 srčna hiba, ostalo drugi naravni smrtni vzroki.

Ij Nalezljive bolezni v Ljubljani. Od 8. do 14. t. m. sta bila v Ljubljani naznanjena 2 slučajja davice in 2 dušilnega kašlja.

Ij Radi beračenju po mestu so aretirali v zadnjem času več oseb, ki so se priklatile v mesto iz raznih okoliških krajev. Po večini so to delomržeži, ki niti sedaj, ko je največ dela po deželi, nečejo delati.

Ij Vlom. Na Ahaceljevi cesti 15 je bilo vlomljeno v spalnico natakaričev Ivane Slorove. Tat je odnesel 6150 Din gotovine. Vlomilec je moral domače razmere dobro poznati.

Ij Policijske ovadbe. Včeraj so bile prijavljene tele ovadbe: Tatvine 4, kaljenje nočnega mira 1, prestoppek cestno-policijskega reda 6 in več drugih manjših prestopkov.

Gospodarstvo.

Anton Peve, mlekarški inštruktor:

Mlekarška šola.

II.

Mlekarške šole, ki jih najdemo v raznih kulturnih državah, imajo v svojem načrtu le skrb zadostiti potrebam prakse in slednjo s teorijo spopolnjevati. V podrobnostih je na načrt prilagojen stanju mlekarstva v pokrajini, splošni kulturi na polju kmetijstva v državi in pa važnosti, ki jo polagajo merodajni činitelji na pomen teorije za prakso. Od tod prihaja, da najdemo po svetu mlekarške šole, ki so skoraj izključno le teoretične, šole ki so skoraj izključno le praktične, ter šole ki so nasplošno, praktične in teoretične.

Le teoretične mlekarške šole ima Danska. Praktična, 4 leta trajajoča, na 4 različnih mestih se vršča vežba je v rokah mlekarškega društva, ki razvršča učence po primernih učnih mestih, kjer jih morajo mojstri uvesti ne le v prakso, marveč doprinesiti jim tudi najvažnejši del teorije, — in kjer učenci niso le navaden predmet izoriščanja, kakor je to često primer drugod pri obratih, kjer je učenec glede sprejema in vsedobne vežbe odvisen le od milosti enega mojstra. Tak, navadno 22—24 let stari praktik je usposobljen slediti le teoretičnemu 5—8 mesecev trajajočemu pouku na šoli z enakim zanimanjem in z istim haskom, kakor dijak enake starosti znanstvenim predavanjem na univerzah. Na enakem stališču stojijo Danci glede kmetijskega pouka: med 22 kmetijskimi šolami v l. 1923. je le ena 1, in pol letna praktična in teoretična, vse druge prirejajo le teoretične 5 in 9 mesečne tečaje za od stanovanjskih prilik omejeno število učencev, — in ker je dobroto stvari presojati po doseženih uspehih in ne po starosti šolnikov, moramo danskemu, že od vsega početka v tem pravcu zavzetemu stališču pridržati vsaj dotlej, da bodo Čehi s svojimi 156 kmetijskimi šolami (med temi 4 visoke, 1 akademii, 7 srednjih itd.) toliko prednjačili danskemu kmetu, kolikor sedaj zaostajajo.

Le praktične mlekarške šole je izkazovala pred vojno Francija. Te so navadno le del splošnih poljedelskih šol in v francoskih prilikah opravičljive — mlekarstvo je tam v manjši meri industrija, marveč predvsem običajno gospodinjstvo opravilo. Pri mehkeem sirarstvu, s kakršnim se francosko mlekarstvo v prvi vrsti peča, je zelo riskantno pritegniti na gotov centrum večje količine mleka; mehek sir se mora v kratkem, od dobe zorenja določenem času ali prodati ali pojesti ali zakopati v gnoj, — v gospodinjstvu se ga več konzumira, v mlekarah pa več zakoplje v gnoj, kadar nastopi stagnacija v trgovini. Produkcija presnega masla je v Franciji istotako največ v rokah kmetov; ne predstavlja blaga, ki bi se tako cenil in toliko konzumiral kakor med germanskimi narodi, — romanski dajo prednost olju, rastlinskim tolščam.

Kombinacijo prakse in teorije najdemo na mlekarških šolah Švice in Nemčije odnoso je na teh šolah povsod najbolj običajna. Ker se najvažnejša praktična opravila v mlekarških obratih vršijo predvsem v dopoldanskih urah, odpade tudi na šolah dopoldan na praktični pouk in popoldan na predavanja iz mlekarstva, maslarstva, sirarstva, fizike, ke-

mije, bakteriologije, živinoreje, živinozdravstva, pridelovanja krme, strojništva, stavbeništva, prava, knjigovodstva in korespondence. Na tej podlagi so se vršili 5 mesečni mlekarški tečaji na bivši deželni mlekarški šoli na Vrhnikih in bi se izpopolnjeni mogli vršiti na bodoči državni mlekarški šoli. Izpopolnitev bi pa morala obstajati v tem, da nudi šola učencem popolno prakso in popolno teorijo vsaj dotlej, dokler ne bomo imeli v mlekarških obratih primerno število dobrih, za vežbo mlekarškega naraščanja sposobnih mojstrov, ter primerno razvito mlekarško in splošno kmetijsko književnost — trpež tečajev in mlekaršni obrat je za tem ciljem uravnati.

Popolna praksa obstoji v tem, da se na šoli izdelujejo vsi mlečni izdelki, ki prihajajo v poštev za konzum na domačih trgih ali za izvoz v naravni obliki in velikosti in pod okoliščinami, ki omogočajo dober uspeh, ter da morejo učenci zasledovati ves razvoj sprememb in vso oskrbo od dneva izdelave do dneva zrelosti ali prodaje. Ne moreš napravljati ementalški sir pravilne le, če more zoreti v svetovne trgovine, da pozna pod tem nazivom hlebe nad 65 kg težke, — za katere je potrebno najmanj 800 l mleka. »Očesa« ti napravi ementalški sir pravilne le, če more zoreti v 4 kletih, vsaka z različno toploto in vlago, — dozori pa v 9 mesecih in ne na 5 mesečnem tečaju. Presno maslo je treba poleti često za 4—7 mesecev vskladiščiti; če praktično ne poznaš pogoje vskladiščanja, nadaljno oskrbo in ravnanje ob izkladiščanju, bo veliko tega blaga porabnega le za kolomaz. Mehko in poltrdo sirarstvo bi se zadovoljilo s polletnimi ali tudi krajšimi tečaji. Trdo sirarstvo in presno maslo za izvoz zahtevata enoletne tečaje — osobito ker bo tudi ureditev prilik, ki omogočajo uspešen izvoz v zadovoljnost odjemalcev, težila zaenkrat le na ramah naših mlekarških veščakov in praktikov.

g Veliko zborovanje dalmatinskih vinogradnikov. Začetkom tega meseca se je vršilo v Šibeniku izredno dobro obiskano protestno zborovanje dalmatinskih vinogradnikov proti sedanjemu zapostavljanju vinograd. Interesov od strani vlade. Navzočih je bilo okrog 6000 vinogradnikov iz vseh krajev Dalmacije. Po otvoritvi shoda je omenil predsednik Dane Škarica vse težkoče, ki tarejo danes jugoslovanskega vinogradnika, ki se nahaja na robu propada. Rekel je, da nam ne preostane drugo, kakor da se borimo z vsemi dopustnimi sredstvi za popravilo in zboljšanje tega stanja, četudi proti sedanjim vladim, ki je prinesla takšen zakon, ter zadržila sedanji položaj. Ako vlada ne prekliče tega zakona, so vinogradniki prisiljeni vsled svojih ekonomskih neprilik, da odpovejo pokorščino, ter — ne plačujejo taks in doklad. V istem smislu so tudi govorili tudi drugi govorniki. Novi taksni zakon mora izginiti. Bivši narodni poslanec Franič je izjavil, da je na fronti dejal vojakom, naj skrbre, da se oslobodijo Avstrije, ker dosežejo

s tem ne samo politično ampak tudi gospodarsko svobodo. Minilo pa je med tem šest let, narod pa nima danes ne ene ne druge svobode.

Resolucija, ki obstoji iz devetih točk, je bila soglasno sprejeta. —ar.

g Izhlapevanje vina. Znano je, da zmanjka čez nekaj tednov v vsakem sodu vsled izhlapevanja nekaj vina, četudi je bil sod še tako dobro zabiti. Narod pravi, da se vino — vsuši. Ta izguba je večja ali manjša in je večinoma odvisna: a) od temperature in vlažnosti kleti, b) od starosti in jakosti vina, c) od posode. Čim toplejša je klet tem več gre vina v izgubo. Isto velja za suhe kleti. Mlado vino, ki še vsebuje mnogo oglenčeve kisline, rabi več doliva, kakor staro, že obležano, zrelo vino. Močna vina, ki vsebujejo mnogo alkohola, so izpuhtevanju bolj podvržena nego slaba. Les, iz katerega je sod narejen, igra v tem vprašanju tudi važno vlogo. Ako je rastele hrast v ravnini, v dobri in globoki zemlji, potem je les mehak in puhel, ker je drevo naglo raslo. Sodarji se ne branijo takega lesa, ker se da lepše kalati in laglje obdelovati. Trdi in gosti les dajo gorski hrasti ali taki, ki so rasli počasi na slabši zemlji. Sodi iz tega lesa so tudi trikrat bolj trpežni. Izguba na vinu vsled izhlapevanja se ne da splošno določiti, ampak je odvisna od slučaja do slučaja. Meja leži med 3 in 6 odstot. na leto. —ar.

g Bogata krmska letina. Košnja krme je v polnem teku in je jako bogata. Številno naloženi vozovi krme so se pričeli voziti skozi Ljubljano. Znak dobre krmske letine je znaten padec cen še stoječi košnji, kakor tudi cene starega sena. Stoječo košnjo se prav lahko dobi po 0.50 Din za kg posušene nena košene krme. — Cena staremu senu je po Din —.75 za kg. Le najboljše blago doseže ceno 1.— Din za kg. Pred dvema leti se je plačevalo za dobro seno po 2.50 Din za kg., lansko leto pa Din 1.50 za kg in letos je padla cena že pod en dinar za kg. Možne posledice pocenitve krme bi bile sledeče: 1. Izrežati se zopet izplača plemensko in pitovno živino. To tembolj, ker zaenkrat še ni pričakovati znatnega padanja živinskih cen. Sicer bodo tudi cene živini nekoliko popustile, kadar se pokažejo prve posledice bogate krmske zetje, to je po pretoku dveh mesecev od prve košnje. Vsako leto padejo v tem času cene, kar se prav lahko pričakuje tudi letos.

Da živinorejci dobro razumejo položaj, je razvidno tudi iz dejstva, da so takoj ustavili prodajo telet, ki so se pocenila in jih privezujejo zato, da bodo svojo pocenjeno krmo lažje v denar spravili. Sploh pa je bilo itak potrebno, da padlo živino zopet popravimo. To je sedaj na mestu, ko se je krma pocenila, živina pa samo malenkostno padla v ceni.

2. Gojiti dobro molzno živino. Dobra molzna krava je najboljša izkoriščevalka redilne krme. Sicer se mlekarstvo po prejšnjih cenah krme ni posebno izplačalo, pri sedanjih cenah se pa rentira, ako ne bo cena mleka znatno nazadovala, seveda je treba računati z prirojeno mlečno zmoglostjo. Tega pa pri nas še

ne razumemo in zato navadno redimo namesto krav vole, ali pa volovske krave in godrnjamo, da se mlekarstvo ne izplača.

g Članice Zadrugne zveze v Ljubljani. Zadrugna zveza v Ljubljani je imela koncem leta 1923 508 članic, od katerih je bilo 267 kreditnih zadrug, 81 nabavnih in konsumnih zadrug, 24 mlekarških, 25 kmetijsko-strojnih, 26 obrtnih, 17 raznih in ena osrednja zadruga.

g Zadrugna zveza v Trstu je imela koncem leta 1923 133 članic in sicer 87 kreditnih, 34 konsumnih, 8 mlekarških in po eno vinorejsko, stanovanjsko, mlinarsko in tiskarsko.

g Državni dohodki v l. 1923. — Januarja 1923 so znašali državni dohodki 583 milijonov dinarjev, februarja 552, marca 563, aprila 546, maja 688, junija 678, julija 673, avgusta 751, septembra 856, oktobra 960, novembra 977, decembra 918, januarja letos 783 milijonov dinarjev.

g Suša v Hercegovini. Zaradi velike suše je stanje posevkov v okolici Trebinja, Ljubuškega in Stolca kakor tudi v nekaterih krajih Dalmacije zelo slabo.

g Industrija Hrvatske in Slavonije. Zveza industrijev Hrvatske in Slavonije je izdala statistiko svojega članstva, iz katere posnemamo sledeče: Včlanjeno je bilo lani 214 industrijskih podjetij s kapitalom 580 milijonov dinarjev in 146 milijoni dinarjev rezerv. Ta podjetja so imela zaposlenih 30.374 moških delavcev, 7019 ženskih in 4070 uradnikov ter namočencev. Delavskih mezd se je izplačalo lani 230 milijonov dinarjev, država je dobila na davkih 17 milijonov, na trošarinah in monopol-skih taksah 101 milijon dinarjev. V industriji se je vporabljalo 61.324 konjskih sil, poraba premoga je znašala ca 360.000 ton. Omenjena industrijska podjetja so izvozila lani svojih produktov v vrednosti 321 milijonov dinarjev.

g Cene olju v Dalmaciji. V Dalmaciji padajo cene olju. V okolici Šibenika se more kupiti olje na bazi 20—21 dinarjev.

g Promet z Avstrijo. 15. t. m. je stopila v veljavo nova tarifa za direktni promet polnikov in prtljage med našo državo in Avstrijo in tranzit preko Ogrske.

g Konverzija tržaškega posojila. Opozarjamo imejtelje 4 in 5 in pol odstot. zadolžnic tržaškega posojila, emisije 1899, 1914 in 1916, da se vrši zamenjava teh zadolžnic v lirske zadolžnice na podlagi paritete 100 lir za starih 200 K. — Obrestna mera se zviša od 4 na 5 odstot., odnosno od 4 in pol na 5 in pol odstot. Rok za zamenjavo poteče 30 junija.

g Izvoz prašičev. Dunajski trg je zalagala s prašiči in z živino pred vojno predvsem Galicija. Danes pa tvori na Dunaju Velika Poljska najmočnejši uvozni element.

11. t. m. je bilo na dunajskem trgu 8461 pršutarjev in 1693 špeharjev. To število je uvozilo na Dunaj kar sedem držav: Poljska 7667, Jugoslavija 740, Ogrska 420, Danska 333, Nizozemska 678, Švedska 103, Avstrija 213.

Cene so se znižale od zadnjega našega poročila z dne 31. 5. t. l. pri špeharjih od nak 1000—1500 t. j. Din 1.20—1.30, pri pršutarjih za 2000—2500 t. j. Din 2.40—3.—.

Schicht

Pravo

Schichtovo mlo z znamko „Jelen“

je priljubljeno pri vseh varčnih gospodinjah

Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko „Jelen“!

5

James Oliver Curwood:

44

Kazan, volčji pes.

(Kanadski roman.)

(Dalje.)

XXIX. Kako je Sandy Mac Trigger našel zaslužen konec.

Med tem časom je Kazan, šestdeset milj daleč proti severu, ležal priklenjen na jekleno verigo in opazoval profesorja Pavla Weymana, ki je v vedru zanj mešal mast in otrobe.

Veliki danec, kateremu je bila namenjena polovica obeda, je ležal enako nekaj korakov od Kazana proč in iz njegovih ogromnih čeljusti se je cedila slina v pričakovanju dobrega obeda.

Da se ti dve krásni živali nista hoteli ubiti za zabavo tristo sirovežev, ki so se bili zbrali nalašč v ta namen, je izredno veselilo čestitega profesorja. Napravil si je že načrt za poročilo o tem dogodku.

Najprvo je dal Pavel Weyman jesti dancu. Prinesel mu je približno en liter okusne piče in med tem, ko jo je posožiral in mahal z repom, mu je dal prijatelj-ski sunek v rebra.

Ko se je pa približal Kazanu, je bilo njegovo obnašanje čisto drugačno. Zelo previdno se je približal, a ni hotel pokazati, da ga je strah.

Sandy, ki ga je bil dolgo izpraševal, mu je povedal povest v ujetju Kazanovem in o begu volkulje Sivke. Pavel Weyman ni dvomil, da je po čudnem naključju spet našel isto žival, ki je bila že v njegovi posesti in kateri je bil vrnil svobodo.

Menil je sedaj, da nima smisla, jo še enkrat izpustiti, ker je bila njegova divja tovarišica izginila, gotovo za vedno. In zato je skušal profesor na vsak način pridobiti si Kazanovo naklonjenost.

Njegovo prizadevanje pa ni imelo uspeha. Oči volčjega psa niso kazale nobene hvaležnosti. Sicer ni rentail proti Weymanu in ga ni skušal ugrizniti, kadar se mu je približal, toda kazal ni nobenega poželenja, da bi postala prijatelj. Nasprotno pa se je sivi danec prav naglo sprijaznil in udomačil.

Včasih je pod katerokoli pretvezo prihajal Mac Trigger na obisk v malo leseno kočjo, v kateri je s svojim služabnikom prebival Pavel Weyman na bregu Velikega jezera suženjev približno eno uro daleč od Red-Gold-Cityja.

Tedaj pa je Kazan divjal, vlekel za svojo verigo in skakal proti svojemu bivšemu gospodarju. Neprestano mu je kazal zobe in pomiril se je šelo, ko je ostal sam s profesorjem.

Neki dan, ko se je isti prizor ponovljal, je dejal Sandy Mac Trigger Pavlu Weymanu:

»Naravnost bedasto bi bilo, skušati udomačiti tega psak«

Nato je pa naglo dodal:

»Kdaj pa odidete od tu?«

»Čez teden dni«, je odgovoril profesor, »kajti kmalu se bo začela zima.«

»Kako boste potovali?«

»S čolnom po Reki miru do jezera Athabasca.«

»In boste odnesli vse s seboj iz te kočje? Mislim, da vzamete tudi pse s seboj ...

»Da.«

Sandy si je navidez pripalil pipo in na videz brez vsakega zanimanja nadaljeval svoje spraševanje:

»To pa dosti velja, ta potovanja, mister profesor.«

»Zadnje me je stalo okoli sedem tisoč dolarjev, to me bo pa stalo kakih pet tisoč. Toda imam razne podpore.«

»O moj Bog!« je vzdihnil Sandy. »Torej čez osem dni že odpotujete?«

»Da približno.«

Sandy Mac Trigger je odšel s hudobnim smehljajem v kotu ustnic. Pavel Weyman je gledal za njim.

»Meni se zdi,« je dejal Kazanu, »da ta človek ni dosti vreden. Morda imaš prav, da mu hočeš vedno skočiti za vrat. Gotovo je hotel, da ga vzamem za vodnika.«

Vtaknil je roke v žep in se vrnil v kočjo.

Kazan se je vlegel, položil je glavo med svoje šape, oči je imel široko odprte. Popoldan se je že nagibal h koncu. Sreda septembra se je že bližala in vsaka noč je prinašala s seboj mrzel jesenski veter.

Volčji pes je videl, kako je zatonilo solnce. Nato se je pa naglo storila noč. Bila je ura, v kateri se je zbužala njegova divja želja po svobodi. Noč za nočjo je glodal jekleno verigo. Noč za nočjo je gledal luno in zvezde in med tem ko je veliki danec mirno spal, je Kazan duhal v zrak, ali bo morda čul klic volkulje Sivke.

To noč je bil bolj hud mraz kot po navadi in rezki iztočni veter je Kazana čudno razburjal. Vžigal je v njegovi krvi to, kar imenujejo Indijanci »besnost mraza«. Uspa-

vajoče poletne noči so bile pri koncu in blizal se je čas strastnega, brezkončnega lova. Kazan je sanjal, da je ušel v svobodo in tekel z volkuljo Sivko tako daleč, da ni mogel več naprej.

Celo noč je bil izredno razburjen. Dejal si je, da ga volkulja Sivka čaka in ne prestando je cvilil vlek za svojo verigo. Enkrat je celo začul klic, o katerem je mislil, da je glas Sivke in odgovoril ji je tako na glas, da se je Pavel Weyman prebudil iz svojih globokih sanj.

Ker se je že daniilo, je profesor ustal in šel iz kočje. Takoj je zapazil, kako je hladno. Oslinil je prst in ga dvignil nad glavo. Po strani prsta, ki se je takoj osušila, je določil, da brije veter s severa. Smejal se je pod svojo čepico, stopil h Kazanu in mu dejal:

»Ta mraz, dragi moj, bo uničil zadnje muhe. V nekaj dneh bomo že odpotovali. Čoln, ki nas bo odvedel, mora biti že na potu ...

Nato je Pavel Weyman poslal svojega služabnika v Red-Gold-City, da nakupi še razne potrebne stvari, in dovolil mu je, da se sme vrniti šele naslednji dan. On sam pa se je pripravil za pot, zavijal svojo prtljago in urejeval svoje zapiske.

(Dalje sledi.)

Kdor potrebuje blago

za obleko, naj bo previden pri nakupu. Gotovo pa je, da ima najlepše in najcenejše ANGLEŠKO in ČESKO SUKNO blagovni oddelek

Drauo Schwab — Ljubljana.

Cerkveni vestnik.

SPORED

procesije presvete Rešnjega Telesa v stolnici.

Ob osmih slovesna pontifikalna maša. Ob pol devetih se prične ob vedrem vremenu pomikati procesija, ki gre: Pred Skofijo, skozi Stritarjevo ulico pred frančiškansko cerkev, I. blagoslov. — Skozi Wolfovo ulico, mimo Zvezde, Gosposko ulico pred križevniško cerkev, II. blagoslov. — Skozi Križevniško ulico, Rešnjakovski most pred šentjakobsko znamenje, III. blagoslov. — Po Starem in Mestnem trgu pred mestno hišo, IV. blagoslov.

Razvrstitev.

I. Šole: 1. Peta mestna deška osnovna šola. 2. Tretja mestna deška osnovna šola. 3. Prva mestna deška osnovna šola. 4. Prva deška meščanska šola. 5. Trgovska šola. 6. Pripravništvo za deško vadnico. 7. Realka. 8. Družna realna gimnazija na Vrtači. 9. Državna realna gimnazija na Poljanah. 10. Prva državna gimnazija.

II. Društva: 1. Prosvetna zveza z zastavo. 2. Krščansko žensko društvo. 3. Katoliško mladeniško društvo. 4. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov. 5. Akademski društva »Danica«, »Zarja« in »Borba«. Starešinstvo.

III. Ženske Marijine družbe: — 1. Dekliška Marijina družba iz Lichtenthurna. 2. Dekliška Marijina družba iz Križank. 3. Stolne kongregacije z zastavo. 4. Kongregacija Marije Pomočnice. 5. Uršulinska tretja kongregacija. 6. Kongregacija gospodičen in gospa pri oo. jezuitih.

IV. Banderi Naše Ljube Gospe. — Ženske svetilke. — Udeležence v narodnih nošah.

V. Banderi presv. Rešnjega Telesa. Moški svetilci. Moške Marijine družbe. Stolna Vincencijeva konferenca.

VI. Dečki in deklice.

VII. Prvi oddelek vojaštva z godbo.

VIII. Mestni magistrat. Trgovska zbornica. Uradništvo. Univerza.

IX. Oo. frančiškani. Duhovščina. Presvetli z Najsvetejšim.

X. Veliki župan z uradniki in častniki.

XI. Drugi oddelek vojaštva.

Verniki ob ulicah, kjer se pomika procesija, naj pokažejo svoje spoštovanje do presv. Rešnjega Telesa s tem, da okrase in razsvetle okna na ulico.

Občinstvo se naproša, da s prehodi čez ulico ne trga procesije. Krščanski takt zahteva, da verniki pokleknejo, ko gre mimo Najsvetejše.

Sv. maše so od 4. do 8. vsake pol ure. Po slovesni osmi sta še dve tihi sv. maši: ob 9. in pol 12.

c V stolnici ljubljanski bo na praznik sv. R. Telesa ob 4. popoldne pridiga o verskem in evharističnem življenju v Nemčiji.

c V Polhovem gradu bodo dne 22. junija blagoslovljeni novi bronasti zvonovi. Slovesnost se prične ob pol desetih.

Orlovski vestnik.

Zbirališče članov, ki se udeležijo procesije sv. R. Telesa pri Sv. Petru v kroju, je v šentpeterski prosveti ob petih. Prosim točno! Načelnik.

Naznanila

Kat. društvo rokodelskih pomočnikov vabi vse svoje člani, da se jutri na praznik sv. Reš. Telesa udeležijo slovesne procesije v stolnici. Zbirališče ob osmih v Rok. domu, odkoder odide društvo do stolnice, kjer se uvrsti v procesijo pri glavnem cerkvenem vhodu. Kakor vedno doslej, naj se tudi letos udeležijo vsi člani procesije pod svojo društveno zastavo.

Šentpetersko prosvetno društvo se udeležijo procesije presv. Rešnjega Telesa pri farni cerkvi sv. Petra. Zbirališče ob pol 6 pod društveno zastavo ob vrtu gospe Jegličeve. K udeležbi vabimo. Odbor.

Podružnica Jugoslovanske matice v Radovljici priredi v nedeljo dne 22. junija 1924 ob štirih popoldne na glavnem trgu javno tombolo v korist Jugoslovanske matice. — Ker je to narodno-

obrambno društvo navezano na poštvenost članov in vsega občinstva, pričakujemo, da bo udeležba častna, da se mu pripomore do zaželjenega uspeha.

Dijaški vestnik.

d Danica, Zarja, Borba. Procesije sv. R. Telesa se udeležijo korporativno. Zbirališče je v semeniški ulici. Vsi tovariši bodite točno ob pol 9. že na mestu!

d Nocoj ob 20. uri predava v Akademskem domu na mesečnem sestanku »Zarja« g. Hafner o »Praktičnem prosvetnem delu akademika v počitnicah«. Na dnevnem redu je tudi več važnih točk glede počitnic. Dolžnost Zarjana je, da se sestanka udeleži. Tovariši bratskih društev in gg. starešine vabljeni.

d Tov. kongreganistom! Nocoj je v kapeli sestanek točno ob pol 8. uri. Prosim, bodite točni, ker je ob 8. v Zarji mesečni sestanek. V četrtek, na dan sv. Rešnjega Telesa je pa ob pol 8. zjutraj skupno sv. obhajilo za junij. Tovariši, zadnji sestanek in zadnje skupno sv. obhajilo v letnem semestru je to, zato pridite vsi. — Prefekt.

d Dijaški telovadni nastop v Mariboru. Dne 19. t. m. na Telovo k dijaškemu tel. nastopu na vrtu marib. dijaškega semenišča!

Turistika in sport.

Turistom in izletnikom. Vodnikova kočna Velem Polju se odpre v sredo dne 18. junija 1924. — Osrednji odbor SPD.

Drama—opera 5 : 2, polčas 5 : 1. Občinstva vse polno, navdušenje veliko, potek igre pa tak, kakor smo ga pričakovali. V prvem polčasu je bila premoč drame očitna, gospod Danilo ni imel dosti opravka. Prvi goal je zabila opera, potem pa je šlo kar po vrsti, in na koncu se je veselila drama popolne zmage. V drugem polčasu pa ni bilo dobro opaziti, ali se je drama trudila, ali pa je prišla opera do sape; opera je zabila drugi goal. Neprickovana za nas je bila velika hitrost in spretnost, opazil si lahko celo začetke kombinacije. Pa brez šole. Športnik je odšel z igrišča

z zavestjo, da se je poldrugo uro izobno zabaval. Materialen uspeh je moral biti prav lep. In prav to moramo z veseljem pozdraviti, ker je namen lep.

Poizvedovanja.

Izgubl se je zlat prstan na Selu. Pošten najditelj naj ga vrne proti nagradi v upravi »Slovenca«.

Pazite na razliko

med kožnimi potplati in Paľma Kaučuk potplati in petami. Prednosti proti kožnim potplati so večja trajnost in vzdržljivost čevljev, elastična in ugodna hoja, ter nizka cena

a) Zahtevajte edino le »Paľma«.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.					
Normalna barometrska višina 736 mm.					
Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Psihrom. diferenc. v C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
16. 6. 21 h	735.5	15.8	1.0	obl. s. v.	—
17. 6. 7 h	735.6	13.3	1.3	obl. —	—
17. 6. 14 h	735.5	19.0	2.6	v. obl. —	—

6 DOBRIH ZIDARJEV rabi Ljublj. gradbena družba z o. z., Rimska cesta 13.

Dobro, pridno in pošteno KUHARICO ali OSKREBNICO

ISCEMO na večje posestvo na deželi za takoj ali 1. junija. — Naslov pri upravi »Slovenca« pod šte. 3501.

Sprejme se takoj fina LIKARICA Pralnica, Kolodvor. ul. 8.

Mlad trgov. pomočnik, ki ima tudi veselje za skladišče, se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. M. BERDAJS, MARIBOR. 3442

Dame in gospodje

ki imajo lep nastop in znanstvo po premočnejših krogih, dobijo primer. postranski zaslužek z razpečevanjem umet. izdelkov. Ponudbe pod »Dobre zveze« na Aloma Comp., Ljubljana.

Učenca

za mešano trgovino na deželi sprejemem takoj. Biti mora dobrih staršev, priden, vesten in pošten, ter zdrav, okoli 14 let star. Hrana in stanovanje ter vsa oskrba v hiši. — Ponudbe s sliko takoj na naslov: MODIC M., Nova vas pri Rakeku. 3400

Zastopnika

za Ljubljano in Gorenjsko IŠČE veletrgovina VINA. — Ponudbe pod »GOSTILNA« na Aloma Comp., Ljubljana.

Družabnik

ki bi vodil detajlno trgovino pletarskih izdelkov v Ljubljani, SE IŠČE. Pogoj lokal in garancija. Ponudbe pod šifro »DRUŽABNIK« na Aloma Comp., Ljubljana.

Zastopnika

IŠČE tvornica šampanjca in desertnih vin za Ljubljano in okolico. — Ponudbe pod šifro »DOBRO UPELAN« na Aloma Comp., Ljubljana.

V komisijo

se oddajo pletarski izdelki trgovcem v Ljubljani, ki razpolagajo z lokalom in garancijo. — Ponudbe pod šifro »FILIJALA« na Aloma Company, Ljubljana.

V bliž. učiteljskega in gimn. se sprejme za prihod. leto

DIJAK ali dijakinja

na stanovanje in hrano. Ponudbe na upravo pod 3489.

Do 10.000 Din

kavcije zmožen, agilen in energičen KNJIGOVODJA z velikim veseljem do pravnih zadev išče mesta. Ponudbe pod »ZNAČAJEN«.

Dober GLASOVIR NAPRODAJ. — Naslov v upravi pod šte. 3460.

PISALNI STROJ

popolnoma nov, prvovrsten, se ugodno prodaja. Naslov v upravi pod številko 3493.

FOTOGRAF. APARAT

z celo opremo, 18x24, prodam po nizki ceni. Poizve se: ŠT. VINCEK, Glince 90.

ZLATO URO

PRODAM. — Naslov pri upravi lista pod šte. 3491.

Inserati v »Slovenec« imajo poln uspeh. — Inserirajte v njem!

Blagajne

šte. 1, 2 in 3 kakor stenski tresor za vzidanje, se radi opustitve predmeta ceno in pod ugodnimi pogoji prodaja.

THE REX Co., LJUBLJANA, Gradišče 10.

Zaradi opustitve gostilne prodam krasen, skoraj nov godbeni AUTOMAT

znamke »Flora« iz trdega lesa: 2 valjca po 6 kom. mali in vel. boben, činele, ksilofon, tamburice, citre in klavir. Cena 10.000 Din. — Naslov v upravi pod 3451.

KOSILNICA

dobro ohranjena («DEERING») — se prodaja po ugodni ceni. Sv. Petra c. 85, Ljubljana.

PRODAM:

KOSILNI STROJ, skoraj nov, parni stoječi KOTEL, 6 atm. 20 m² kurilne plošče, 1 parni STROJ 24 PS. ROZMAN, Ježica p. Ljubljani, Stožice. 3490

Za želo so najboljši pravi Marsnerovi sumeti limonadni bonboni Dobi o se povsod. Grosistom popust. Glej na zaloge Josip Vitek, Ljubljana Krekov trg 8.

»SATAN«

najnovejši APARAT za klenjanje in brušenje KOS — naročite takoj pri IVAN SAVNIK, Kranj. — Cena za 1 komad 60 dinarjev. — Trgovci znaten popust!

VSAKOVRSNA

ročna dela

vzajem v komisijko razprodajo v moji filijali na Bledu. Naročila je poslati na »Atelje ročnih del« Nika ZIPSER, Kranj (telefon 31).

Najnovejši

modni traki, svila in nakit za obleke ravno kar došlo. Modna trgovina

T. EGER

Ljubljana, Sv. Petra c. 2

Hrastove in smrekove hlode

v normalnih dolžinah in v debelinah nad 30 cm kupimo vsako množino franko vagon, najraje na progi Zidani most—Brežice. Ponudbe z navedbo cene, množine in kraja, kjer se isti lahko ogledajo, na:

AND. JAKIL - Krmelj (Dolenjsko).

TRBOVELJSKI

PREMOG in DRVA

dobavlja Družba »ILIRIJA«, Kralja Petra trg 8. — Plačilo tudi na obroke. Tel. št. 220.

Motorji

GEHROT (kakor DKW) za montiranje na navadna dvokolesa, se daleč pod ceno PRODAJO.

THE REX Co., LJUBLJANA — Gradišče 4 (dvorišče). 3479

K. WIDMAYER pri »Solncu«

ZA VODO. — Priporočam: Raznovrstno perilo, svila, te in druge robe, šerpe. Manufakturno blago, obleke, predpasnike. Vso opremo za novorojenčke. Majje in nogavice domač. izdelka Venčke in šopke za neveste in birmanke. Kovtri. Abtahi (peče). Na debelo popusti!

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično snajenje in vsakovrstno barvanje ANTON BOC Ljubljana, Selenburgova ul. 6/1. Glince. V. 5 48.

P. n. šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet dopeli najboljši šivalni stroji in kolesa

Gritzner v vseh opremlah

za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam vseh vrst čevljarjski stroji »Adler« kakor: cilindri, levoročni in krojaški.

Pouk v vezanju ter krojanju perila in nogavic (šitolanje) brezplačno edino je pri:

Josip Peteline

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Popravila sprejemamo!

Hiša z vsem malim gospodarskim poslopjem in sadnim vrtom, ki meri 43 orolov in 99 m², 1 parcela njive v izmeri 38 arov 45 m², SE PRODA za 66.250 Din (265.000 K) v Zg. Otoku pri Radovljici. — Več pove IVAN RESMAN, vas Gorica št. 7, p. Radovljica.

Salda-konti, štracc, blagajniške knjige.

amerikanske journale.

odjemalne knjižice itd.

Književnica K. I. D. v Ljubljani — Kopitarjeva ulica 6/II.

ŠENTJANŠKI PREMOG

vseh vrst in vseke množine nudi po zmernih cenah za promptno dobavo PRODAJNI URAD šentjanškega premogovnika And. Jakil — LJUBLJANA, Krekov trg 10.

KUPI SE VEČJA MNOŽINA

smrekovih

ozir. jelovih HLODOV

po možnosti SUHO blago. Ponudbe z navedbo cene franko vagon nakladalna postaja na upravo »Slovenca« pod šifro »HLODI« šte. 3502.

Trgovci MANUFAKTURNEGA blaga

obračate pozornost

na veletrgovino manufakturnega blaga

VILIM PICK

podružnica MARIBOR, Aleksandrova 26,

središnica Zagreb, Duga ul. 6. — Telef. 334.

kjer se morete osebno prepričati o najnižjih cenah in vrlo solidni postrežbi.

NA DEBELO! NA DEBELO!

Proda se radi družinskih razmer

veliko posestvo

obstoječe iz hiše, gozdov, njiv in travnikov. Hiša je nova in v neposredni bližini industrijskega mesta ter velikega prometnega rudnika na Dolenjskem. Hiša obsega iz obširnih gostilniških in trgovskih lokalov z velikim, zasajenim vrtom, kegljiščem in opremljeno s prvovrstnim gostilniškim in gospodarskim inventarjem. Gostilna izkazuje letno čez 100 hl vina in cirka 80 hl piva prometa. Cena zelo ugodna. — Več se izve pri ALOMA COMPANY, Ljubljana. 3444

Vino Podružnica

vinarske zadruga

„LJUTOMERCAN“

za ljutomerski in ormoški okraj

v Ljubljani, Stara pot 9.

poleg vojaške bolnice

nudi svoja zajamčeno

pristna ljutomerska vina

po ugodnih cenah in pod solidnimi plačilnimi pogoji.

Vino